

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Ústav primární a preprimární edukace

PUTOVÁNÍ
PO OKOLÍ RTYNĚ V PODKRKONOŠÍ
tematické výlety pro žáky 1. stupně
Diplomová práce

Autor: Tereza Středová

obor: učitelství pro 1. stupeň ZŠ

specializace: Speciální pedagogika, Dramatická výchova

542 33 Rtně v Podkrkonoší, Úpická 782

Vedoucí práce: Mgr. Martin Skutil, Ph. D.

Ústav primární a preprimární edukace

PdF Univerzity Hradec Králové

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a uvedla veškerou použitou literaturu.

Ve Rtyni v P.

.....
Tereza Středová

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: **Tereza Středová**
Osobní číslo: **P121484**
Studijní program: **M7503 Učitelství pro základní školy (1. stupeň)**
Studijní obor: **Učitelství pro 1. stupeň základní školy**
Název tématu: **Putování po okolí Rtně v Podkrkonoší - tematické výlety pro žáky 1. stupně**
Zadávající katedra: **Ústav primární a preprimární edukace**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í:

Cílem diplomové práce je vytvořit připravené výlety pro učitele 1. stupně. Teoretická část obsahuje historické informace o městě Rtně v Podkrkonoší a věnuje se historickým údajům k místům, která navštívíme. Praktická část obsahuje výlety vypracované pomocí projektové metody pro učitele 1. stupně. Jsou zde podrobně zpracované výlety do okolí Rtně v Podkrkonoší s aktivitami, jejich cíli, programy a realizací. Náměty na výlety byly realizovány v praxi.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Martin Skutil, Ph.D.**
Ústav primární a preprimární edukace
Oponent diplomové práce: **doc. PaedDr. Martina Maněnová, Ph.D.**

Datum zadání diplomové práce: **24.1.2014**

Termín odevzdání diplomové práce:

doc. PhDr. MgA. František
Vaníček, Ph.D.
děkan

PhDr. Pavel Zíkl, Ph.D.
vedoucí katedry

Anotace:

STŘEDOVÁ, Tereza (2017). Putování po okolí Rtně v Podkrkonoší – tematické výlety pro žáky 1. stupně [Diplomová práce]. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové.

Název práce:

Putování po okolí Rtně v Podkrkonoší - tematické výlety pro žáky
1. stupně

Cílem diplomové práce je vytvořit připravené výlety pro učitele 1. stupně. Teoretická část obsahuje historické informace o městě Rtně v Podkrkonoší a věnuje se historickým údajům k místům, která navštívíme. Praktická část obsahuje výlety vypracované pomocí projektové metody pro učitele 1. stupně. Jsou zde podrobně zpracované výlety do okolí Rtně v Podkrkonoší s aktivitami, jejich cíli, programy a realizací. Náměty na výlety byly realizovány v praxi.

Annotation

STŘEDOVÁ, Tereza (2017). Travelling around the surroundings of Rtyne v Podkrkonosi – thematic trips for the elementary school pupils [Diploma thesis]. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Kralove.

Title:

Travelling around the surroundings of Rtyne v Podkrkonosi – thematic trips for the elementary school pupils

The aim of my diploma thesis is to create a trip-guide for the elementary school teachers. The theoretical part consists of information about the history of the town Rtyne v Podkrkonosi. It also discusses historical data relating to the places we are going to visit. The practical part consists of trips for the elementary school teachers. Individual trips in the surroundings of Rtyne v Podkrkonosi are described in detail, as well as various activities, their aims, programs and putting into practice. The individual suggestions for trips have been put into practice as well.

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu své diplomové práce Mgr. Martinu Skutilovi, Ph. D. za odborné vedení, cenné rady, pevné nervy a ochotu, kterou mi během práce poskytnul. Dále mé poděkování patří vedení ZŠ Rтынě v Podkrkonoší, a to jak paní ředitelce, tak všem učitelům prvního stupně, kteří mi umožnili realizovat výlety Putování po okolí Rтынě v Podkrkonoší. Mé díky patří také všem žákům, kteří se mnou absolvovali jednotlivé výlety. Nakonec musím poděkovat i své rodině, která mě celou dobu podporovala a dodávala sílu nejen při tvorbě diplomové práce, ale byli mi oporou během celého studia.

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Dějiny města Rтынě v Podkrkonoší.....	11
2.1	Původ názvu jména	11
2.2	Historický vývoj.....	12
2.3	Listina rychtáře Vaniny.....	12
2.4	Rozdělení obce na úseky.....	13
2.5	Způsob obživy.....	16
2.6	Rychta	16
2.7	Blízká historie	16
3	Základní informace o Rтынi v Podkrkonoší.....	17
3.1	Jednoduchý přehled některých místních jmen Rтынě v Podkrkonoší podle Martiny Jirovské.....	17
4	Hrad Vízmburk.....	18
4.1	Dějiny hradu Vízmburku.....	18
4.2	Současnost hradu.....	21
4.3	Akce pořádané hradem.....	21
5	Muzeum ve Rтынi v Podkrkonoší	21
6	Dějiny hornictví ve Rтынi v Podkrkonoší	26
6.1	Uhlí, zlato	26
6.2	Těžební jámy.....	27
6.3	Práce havířů.....	28
6.4	Lidová slovesnost.....	28
7	Selské povstání	29
7.1	Selské povstání na Náchodsku roku 1775.....	29
7.2	Antonín Nývlt – Rychetský.....	30
8	Koletova hornická hudba	36
9	Kostely a zvonice ve Rтынi v Podkrkonoší.....	40
9.1	Husitský kostelík	40
9.2	Rtyňská Zvonice.....	40
	První zvon Poledník	42
	Druhý zvon Slavnostní	43

Třetí zvon Mračník	43
Čtvrtý zvon Umíráček	43
9.3 Kostel sv. Jana Křtitele	43
10 Bunkr T-S 26 v blízkosti Rтынě v Podkrkonoší	44
10.1 Lehké opevnění	45
10.2 Těžké opevnění	46
10.3 T-S 26.....	47
11 Realizace výletů.....	48
12 Myšlenková mapa	50
13 Téma projektu:.....	53
Městské muzeum, Zvonice a Kostel sv. Jana Křtitele ve Rтынi v Podkrkonoší	53
PLÁNOVÁNÍ:	54
Předpokládané činnosti s dětmi:.....	54
Souhrnný plán aktivit	54
Průběh aktivit	57
14 Evaluce	62
15 Téma projektu:.....	64
Putování za tajemstvím? - Hrad Vímzburk	64
PLÁNOVÁNÍ:	65
Předpokládané činnosti s dětmi:.....	65
Souhrnný plán aktivit	65
Průběh aktivit	68
16 Evaluce	74
17 Téma projektu:.....	76
Pěchotní srub T-S 26 - ODOLOV.....	76
PLÁNOVÁNÍ:	77
Předpokládané činnosti s dětmi:.....	77
Souhrnný plán aktivit	77
Průběh aktivit	79
18 Evaluce	82

19 Závěr	84
Literatura	85
Seznam příloh	89

1 Úvod

Po dlouhém rozmýšlení a pročítání témat diplomových prací jsem se rozhodla vybrat si téma s praktickým využitím. Vybrala jsem si tudíž téma dříve zmíněné.

Myslím si, že pro začínajícího učitele je velmi důležité, aby důkladně znal město (obec), kde bude jako učitel působit. A to nejenom fakta, ale aby dané znalosti a informace dále dokázal využít ve své výuce. Proto jsem si vybrala téma založené na naplánování výletů do okolí svého rodného městečka Rтынě v Podkrkonoší a dozvědět se tak mnoho nových a zajímavých informací, které dále budu moci využít v praxi.

Mým hlavním cílem se tedy stává naplánovat výlety a tyto jednotlivé výlety realizovat. Každý výlet bude přizpůsoben určité věkové kategorii a podle toho budou zvoleny odpovídající metody a techniky práce. Věkové kategorie budou také určovat rozsah a délku jednotlivých výletů. Výlety jsou určeny výhradně pro žáky prvního stupně od druhého až do pátého ročníku.

V teoretické části práce bude pozornost věnována především historickému pozadí města Rтынě v Podkrkonoší a míst, která s žáky navštívíme.

Praktická část obsahuje projektové vyhotovení výletů pro jejich realizaci. První pěší výlet je do místního muzea a kostela se zvonící, během druhého výletu se podíváme na hrad Vízmburk u Červeného Kostelce, poslední nás zavede až k Pěchotnímu srubu T-S26 na Odolově. Výlety budou doplněny různými aktivitami tak, aby byli žáci aktivní po celou dobu výletu.

Považuji za nezbytné, aby byli žáci alespoň částečně seznámeni s významnými místy regionu, ve kterém žijí a možná budou žít celý svůj život. Doufám, že výlety žáky obohatí a přimějí je k návštěvě i dalších krásných míst v našem okolí.

Obr. 1 – Rtyně v Podkrkonoší – zdroj vlastní

2 Dějiny města Rtyně v Podkrkonoší

V této kapitole se budu věnovat původu jména města, historickému vývoji města a rozdělení města na jednotlivé úseky. V závěru kapitoly se podíváme na současnost města. Popsány zde budou zejména základní údaje o obci.

2.1 Původ názvu jména

Dnešní název města je Rtyně v Podkrkonoší. V 15. století se městu v nejbližším okolí nejčastěji říkalo *Rtina*. O tomto názvu města vypovídá první význačná listina obce, a to list vydaný rychtáři Vaninovi Jiřím z Poděbrad ze dne 11. 11. 1456, ve kterém se píše o vsi Hrtiny (Kašparová, 2003).

Další historicky dochovaný název je *Hertyně*. O tom vypovídá například kniha Boženy Němcové *Babička*, kde se píše o „Hertinském lese“. Jméno Hertyně je zřejmě německého původu, jelikož mezi prvními osadníky zdejší obce byli právě Němci (Vorlický, 2001).

Vyložit původ jména Rтынě není zcela jednoznačné. Někteří lidé se domnívají, že je jméno odvozeno od názvu potoku, u kterého byla obec založena. S tímto názorem se ztotožňuje i Prof. Dr. Šimák, který tvrdí, že všechny tři Rтынě v Čechách sice leží v krajích, které byly později kolonizovány, nicméně názvy vod lze považovat za starší než názvy osad. Jedná se o Rтынi u Jaroměře, Rтынi u Bíliny pod Rudohořím a o naši Rтынi v Podkrkonoší (Košek a kol., 2008).

Současný název Rтынě v Podkrkonoší získala obec roku 1931 (Košek a kol., 2008).

2.2 Historický vývoj

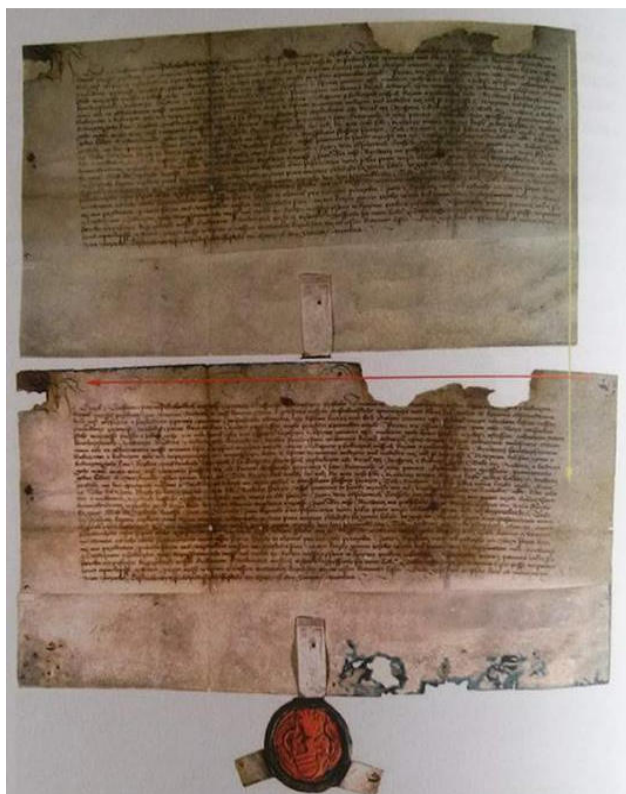
Přesné datum založení obce zatím nebylo dohledáno, ale k prvotnímu osídlení došlo pravděpodobně už ve 13. století. Založení a výstavba obce úzce souvisí s vystavěním hradu Vízmburk, tj. spadá asi do 2. poloviny 13. století. První písemná zmínka o Rтынi pochází z 19. února 1358 a můžeme ji nalézt v Konformačních knihách. Jméno prvního rтынského rychtáře známé není, jelikož se první listina nedochovala (Kašparová, 2003).

Rтынě byla založena jako poddanská ves vízmburského panství, které v roce 1449 koupil tehdejší zemský správce a později i český král Jiří z Poděbrad.

2.3 Listina rychtáře Vaniny

Během 15. století byla obec několikrát vypálena putujícím vojskem. Na tento popud se tehdejší rychtář Jan Vanina vydal roku 1456 do Prahy za Jiřím z Poděbrad, který mu 11. 11. 1456 vydal listinu stvrzující statku někdejší práva a výsady (Košek a kol., 2008).

Originál listiny, psaný starou češtinou, se nyní nachází v Okresním archivu v Trutnově. Tento list byl „neobyčejným pergamenem“, byl opatřen pečeti. Rodina rychtářů Nývltů list pečlivě střežila a chránila a byl předáván z pokolení na pokolení. Když obnovená dřevěná rychta roku 1747 znovu vyhořela, došlo k poškození listiny, ohořely okraje, ale listinu jako takovou se mladému Antonínu Nývltovi podařilo zachránit. V roce 1943 darovala List rтынskému muzeu vdova po posledním „rychetském“ Theodoru Nývltovi. Dnes v muzeu můžeme nalézt pouze kopii této listiny (Gréc, 2000).

Obr. 2 – Listina vydaná rychtáři Vaninovi – zdroj vlastní

2.4 Rozdělení obce na úseky

Půda, která byla na konci 13. století určena pro novou osadu, byla rozdělena na několik částí. Tyto části se nazývaly díly a lány (lány jsou z německého Lehen – léno).

Vrchnost si při rozdělování půdy v okolí Rтынě nechala větší část pozemků pro sebe, část z nich pak připadla i kostelu. Tyto pozemky se nacházely od Končin až do Odolova a Strážkovic a od rychetských pozemků až k Batňovicím. Z těchto rozsáhlých pozemků byly utvořeny dva dvory (Douček, 2006).

1. dvůr – stál tam, kde je dnes Faltův dům č. 6. Dvoru patřily nejlepší pozemky z celé Rтынě. Stál na vyvýšeném místě, což můžeme pozorovat i dnes. Statek č. 6 skutečně vyniká nad ostatní stavby. Proti tvrzi se nacházely ohrady na dobytek. Proto se tomuto místu dodnes ještě říká „na Ohrádkách.“ Dvůr nepatřil vízmburským pánům, roku 1381 patřil Hynkovi z Dubé (Kašparová, 2003).

Obr. 3 Faltův dům – zdroj vlastní

2. dvůr – byl postaven na dolním konci č. 21. Tomuto stavení se také říká „na Vyšehradě,“ protože také nad ostatní stavby vyniká (Kašparová, 2003).

Obr. 4 Na Vyšehradě – zdroj vlastní

Oba dvory měly své majitele. Později byly rozděleny na dva samostatné svobodnické statky č. 6 a 21 a na dalších osm statků. Tyto statky byly osvobozeny od všech robot a odváděly jen naturální dávky a poplatek (Douček, 2006).

Názvy jednotlivých statků (Vorlický, 2001):

- č. 10 Adolf Baudyš u lípy
- č. 12 Josef Šedek
- č. 14 Josef Pavel, v zákoutí
- č. 19 Antonín Hanuš, u Srbeckých
- č. 22 dříve Lelkův statek
- č. 23 Robert Friede
- č. 24 Antonín Volhejn u kříže
- č. 29 Adolf Nývlt na ohrádkách

Osadníkům byla rozdělena půda z horní a částečně ze střední části obce. Tyto díly a lány mohli osadníci užívat za jisté platby a povinnosti. Z přidělů půdy platili pevně stanovený roční plat (úrok) dvanáct grošů. Úrok se mohl platit ve dvou ročních lhůtách. Jedna polovina o svatém Jiřím a druhá polovina o svatém Havlu. Povinností osadníků nebyl pouze peněžní úrok, ale také odevzdání naturálních dávek, mezi které patřily polní plodiny, drůbež, vejce, máslo atd. (Kašparová, 2003).

V 17. století bylo lánů ve Rtyni 34. Lán nemusel být vždy stejně velký. Poslední lán byl vyměřen v horním cípu Rтынě, kde se tyto místopisné názvy dochovaly dodnes, tj. „Lány“ a „Náměrky“ (Douček, 2006).

Osadníci museli platit dávky i duchovnímu správci. Sedlák tehdy nebyl majitelem půdy (vlastníkem zůstával pán), sedlák byl pouze dědičným uživatelem. Pokud však sedlák plnil všechny podmínky smlouvou stanovené, nemohl být svého statku zbaven. Za jistých okolností mohl statek dokonce prodat, přičemž nesmělo být porušeno vlastnické právo pána (Kašparová, 2003).

2.5 Způsob obživy

Obyvatelstvo v obci se od prvopočátku živilo převážně polním hospodářstvím. Využívalo se i lnářství a další jednoduchá řemesla. Dříve tak významná rukodělná výroba tkanin domácími tkalci ustoupila později mechanické výrobě v továrnách. Velký význam na obživě obyvatelstva mělo od 16. století také hornictví, které se připomíná ve zdejším městském muzeu rozsáhlou expozicí (Košek a kol., 2008).

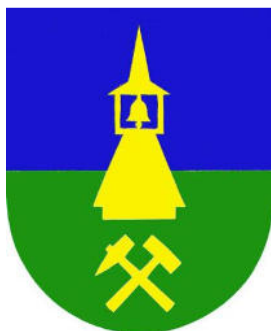
2.6 Rychta

Jednou z nejvýznamnějších budov obce Rтынě v Podkrkonoší je rychta. První dřevěná rychta byla postavená ještě před husitskými válkami a o jejím vypálení v 15. století a v roce 1747 jsme se již zmiňovali výše. Při požáru roku 1747 zemřel rychtář Jiří Nývlt. Jeho manželka Dorota o rok později nechala na jeho počest vybudovat novou rychtu, tentokrát už zděnou. Roku 1750 rychtu od své matky koupil Antonín Nývlt, který se později stal novým rychtářem a je známý především jako hlavní vůdce nevolnického povstání roku 1775. (Košek a kol., 2008).

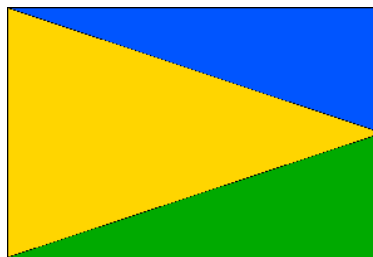
2.7 Blízká historie

Dvorní dekret z 28. září 1785 ustanovuje Rтынi jako sídlo duchovní správy, čili lokálie (Košek a kol., 2008).

Rтынě patřila až do roku 1876 k náchodskému zámku. Tohoto roku byl soudně zřízen soudní okres Úpice a Rтынě mu připadla do správy. Nově vzniklý okres spadl pod hejtmana v Trutnově. Dne 24. února 1931 byl na žádost zastupitelstva změněn název obce na *Rтынě v Podkrkonoší*. V roce 1978 byla Rтынě v Podkrkonoší povýšena na město a v roce 1996 jí byl poslaneckou sněmovnou ČR udělen také městský znak a prapor (Košek a kol., 2008).

Obr. 5 – Znak města

Obr. 6 – Vlajka města

3 Základní informace o Rtyni v Podkrkonoší

V současné době patří Rtyň mezi sedm největších obcí okresu Trutnov v Královéhradeckém kraji v severovýchodních Čechách pod Jestřebími horami. Nadmořská výška je okolo 405 metrů nad mořem. Svou délkou zaujímá něco kolo 13 kilometrů. Rtyň se nachází u povodí Úpy a protéká jí potůček zvaný Rtyňka. Nachází se na hlavní spojnici mezi Náchodem a Trutnovem (Jírovská, 2002).

Starostou města je Zdeněk Špringr. Poštovní směrovací číslo je 542 33. K 30. 4. 2016 je k trvalému pobytu hlášeno 2974 občanů (Kejklíčková, 2016).

3.1 Jednoduchý přehled některých místních jmen Rtyně v Podkrkonoší podle Martiny Jírovské

Podle místa, kde leží:

- 1) územní celky: Ve Vsi, Střed Vsi, Horní Konec, Dolní Konec, Končiny, Pod Končinami (Na Žabárně), Zada, U Batňovic, U Strážkovic, U Odolova
- 2) pole: Na Drahách, Zálesní Pole, V Poli, Na Zahumení, Za Doktorovými
- 3) louky: Na Okolku, V Uklíku
- 4) lesy: V Koubově dolině, Podskalský les, Na Place, Odolovský revír

Podle tvaru a velikosti:

- 1) územní celky: metaforické označení Na Vyšehradě, Na Petříně, Na Zámku, Letná
- 2) pole: Na Harfě, Na Lomenici, Na Převažcích, Špička
- 3) louky: Na Pekáči, V Paviloně
- 4) lesy: V Husím krku/Husí krk, Lány, Špička

Podle vlastností:

- 1) pole: Na Čtverci, Na Červenině, Na Kalvárii, Na Hampejzu, Ovesnice, U Svodnice
- 2) louky: Na Čerňáku, Šilhanka
- 3) lesy: Zákoutí, V zákoutí Pod pískem, V zákoutí Pod myslivnou

V následujících kapitolách se zaměřuji na místa, která tvoří jádro tématiky zaměřených výletů.

4 Hrad Vízmburk

Jelikož počátky obce Rтынě souvisí s Vízmburským panstvím a vzhledem k tomu, že právě hrad Vízmburk je cílem jednoho z plánovaných výletů, věnuje se následující kapitola dějinám a současnosti hradu Vízmburk.

4.1 Dějiny hradu Vízmburku

Jméno zakladatele Vízmburku není známo, nicméně za osobu, která ve 13. století zásadně ovlivnila ranou historii hradu, se považuje muž jménem Tas z Vízmburka (Tazzo de Wizenburch) (Razím, 2012). Tas patřil do rodiny erbu třmene (Kašparová, 2003).

Prvním jednoznačným dokladem o existenci hradu je listina krále Václava II. z roku 1289. Další zmínky o vývoji hradu můžeme nalézt v Dalimilově kronice. Tato kronika však vznikla až o několik desítek let později (Razím, 2012).

Šlechtic Tas se pravděpodobně zasadil o založení hradu spolu se svým bratrem Sezemou z Červené Hory. Jejich otcem byl Petr ze Skalice. V té době měla česká šlechta tendenci napodobovat Němce, které obdivovala, proto často pojmenovávali nové hrady německými jmény. Proto i dnešní Vízmburk dostal název Wiesenburg, tj. Bělohrad, protože byl postaven z bílého pískovce získávaného z místního lomu Krákorka. Později se německé jméno počestilo na Vízmburk (Kašparová, 2003).

Pověst o zavraždění potenciálního zakladatele hradu Vízmburku pana Tasa roku 1300 (Kašparová, 2003):

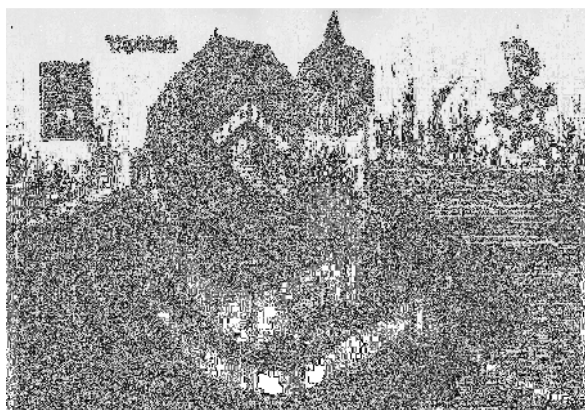
Když byl Tas z Vízmburku královským podkomořím a oplýval mocí a bohatstvím, zmocnil se násilím statku svého souseda, chudého zemana, jménem Vlka. Chudás ten připraven byl o všechn majetek svůj, domáhal se všemožně, aby statek mu byl zase vrácen, ale všechna jeho námaha byla marná. Posléze stěžoval si zeman Jan Vlk přímo u krále Václava II. na křivdu, která se mu stala, ale ani tu nedosáhl nápravy. Roztrpčen svými neúspěchy, rozhodl se ke kruté pomstě, kterou také provedl.

Jednou, bylo to v roce 1300, odjel král Václav II. do kostela sv. Klimenta. Tas z Vízmburku ho s komonstvem doprovázel. Před kostelem se sešlo mnoho lidu, aby viděli krále. V davu byl také zeman Vlk, který chtěl ve vhodném okamžiku pomstu provést.

Po pobožnosti vyšel král Václav II. z chrámu. Královský podkomoří Tas šel hned za králem. Pak následovala ostatní královská družina. Král i ostatní šlechtici sedali na koně, aby odjeli. Také Tas z Vízmburku se chystal sednout na koně. Když vložil nohu do třmene a chtěl na koně vyskočit, vyřítit se náhle z davu zeman Vlk. Popadl Tasa za hrdlo, povalil jej a v rozzuření vrazil mu dýku do srdce. V nastalém zmatku vrah zmizel a tím se zachránil. Tak smutně skončil zakladatel hradu Vízmburku. Majetníkem vízmburského zboží se stal jeho syn Jaroš z Vízmburku.

Stejně jako o zakladateli existuje spousta otázek i okolo výstavby hradu. Díky mnoha dochovaným gotickým fragmentům můžeme usuzovat, že se jedná o architekturu raně gotickou, která se zpravidla datuje do první poloviny 13. století. Otázkou však zůstává, proč byl hrad stavěn postupně v několika výrazně odlišných etapách. Alespoň k této variantě se momentálně badatelé přiklánějí. Hrad se v různých částech liší z pohledu stavebního slohu, ale také ve funkčnosti a významovosti (Mach, 2007).

Další otázkou zůstává, kdy a proč byl hrad zasypán a zalesněn (Razím, 2012). Předpokládá se, že hrad byl zničen v 15. století po nájezdech Slezanů. Na podnět objevu A. Sedláčka, který v lese objevil prohlubeň po vnitřním prostoru věže v severozápadní části hradu, začaly v srpnu 1972 archeologické výzkumy. (Menclová, 1972). Jednalo se o první systematický výzkum zaniklého hradu. Podobný hrad se v Čechách ani v sousedství neobjevoval, proto se o Vízmburku často mluvilo jako o „českých Pompejích“ a jednalo se o „výzkum století“. Hrad se stal hned po začátku archeologických výzkumů velmi významnou památkou pod ochranou státní památkové organizace, která jej však dlouhý čas nechala napospas osudu. Zřícenina chátrala dál, a to nejen díky povětrnostním podmínkám, ale také kvůli vandalům a zlodějům, kteří ze zdiva vyjmuli některé dochované architektonické články. (Razím, 2012).

Obr. 7 – Hrad Vízmburk

Obr. 8 Hrad Vízmburk – současnost – zdroj vlastní

Původní (přibližná) dispozice hradu Vízmburku se skládala z mohutných hradeb. Nepostradatelnou součástí hradeb byla útočištná věž, která uzavírá palác (který je celý podsklepený) na jedné straně, a provozní zázemí na straně druhé. Zajímavostí je, že se stavba hradu Vízmburku velmi podobá stavbě hradu Bukov u Žďáru nad Sázavou, také vystavěnému ve 13. století, a to jak umístěním, tak přibližnou velikostí. Centrální areál hradu Bukova zaujímá plochu 35 x 25 m a Vízmburk 35 x 30 m. Podobnými rozměry se pyšní i útočištné věže. Ovšem to není jediné, co hrady spojuje. Oba byly vystavěny ze stejného stavebního materiálu a oba využily stejné opěrné technologie. Za zmínku stojí také fakt, že Bukov byl zničen už v první polovině 14. století, ale Vízmburk až o století později (Mach, 2007).

4.2 Současnost hradu

V dnešní době má hrad podobu zříceniny, která už několik let podstupuje rekonstrukci, ale stále není dostatek financí na její dokončení. Do roku 2002 nebyl hrad nikdy oficiálně zpřístupněn pro veřejnost. Roku 2002 vzniklo Sdružení pro Vízmburk. Iniciátory pro vznik byli především studenti oboru archeologie a historie brněnské Masarykovy univerzity. Sdružení stále funguje a zajišťuje ochranu a obnovu hradu. Hrad je neustále obestaven lešením a má vytvořené malé provizorní zastřešení. Sdružení pořádá různé akce, aby sehnalo dostatek financí pro rekonstrukci hradu. Nyní je hrad veřejně zpřístupněn, je možné si zaplatit vstup s prohlídkou zpřístupněných míst zříceniny (Sdružení pro Vízmburk, 2017).

4.3 Akce pořádané hradem

V loňském roce 2016 sdružení pořádalo, jako každý rok, Novoroční vejšlap na hrad, program na Den dětí, jarmark Devatero řemesel, představení divadla Noc na Karlštejně, Vízmburské slavnosti aneb přivítáme Karla IV. a Cestu za pokladem. Hrad má pro návštěvníky otevřeno od začátku května do konce září. V letošním roce se také konala v prostorách hradu svatba. Byla to první svatba, která se zde konala, alespoň o které víme, pod vedením Sdružení pro Vízmburk (Sdružení pro Vízmburk, 2017).

V roce 2015 se na hradě pořádal velmi netradiční Rockový večer. Dne 29. srpna probíhaly Hradozámecké noci, ke kterým se přidal i hrad Vízmburk. Na podiu zahrály kapely Megadës, HellFire a Žold Classic rock z Podkrkonoší (Doležal, 2015).

5 Muzeum ve Rtyni v Podkrkonoší

Následující kapitola bude věnována rtyňskému muzeu, kostelům a zvonici, které jsou cílem dalšího z plánovaných výletů. Dnešní dvě nejrozsáhlejší expozice muzea se věnují podkrkonošskému hornictví, hornickým uniformám, lampám a praporům a zároveň minerálům Jestřebích hor a Selskému povstání roku 1775. V neposlední řadě je část expozice věnována i hudební tradici, která vznikla díky bratrům Koletovým. Doplňující expozice ukazuje historii města, vybavení světničky, nástroje a předměty denní potřeby obyvatel na přelomu 18. a 19. století (Kašparová, 2003).

Rtyňská muzejní tradice vznikla roku 1936. O založení muzea se zasloužil Antonín Vorlický, který byl učitelem na místní škole a stál v čele muzejního spolku (Kašparová, 2003).

K činnostem muzea se Antonín Vorlický vyjádřil slovy:

„Je málo vesnic, které mají muzea. Ta jsou dosud jen výsadou měst. Musíme se starat, aby zdejší muzeum stalo se chloubou obce. Budeme se dále starat, abychom sbírky rozmnožovali. Shromáždíme starý nábytek, domácí i hospodářské nářadí, kroje, památné knihy i listiny. Je nás dvanáct jako apoštolů. Budme opravdovými apoštoly zdejšího muzea.“

Pod vedením Antonína Vorlického počet exponátů rostl, a proto se spolek rozhodl, že expozici vystaví v prostorách školy. Také na popud tohoto člověka se začala psát obsáhlá Rtyňská vlastivěda, podle které dodnes učitelé na základní škole učí žáky poznávat jejich kraj (Košek a kol., 2008).

Během války byla výstava expozice přerušena, ale po válce se do školy znovu vrátila. Pro nedostatek místa se výstava přesunula do dvou místností na Rychtu. Po roce 1946 se spolek usnesl a rozhodl, že rtyňské muzeum nebude pouze klasické vlastivědné muzeum, a proto byla většina vlastivědné expozice přemístěna do Okresního muzea v Trutnově. Ve rtyňském muzeu se objevily pouze vzpomínky na Antonína Nývltu a selské povstání z roku 1775. Po nesouhlasu Rtyňáků byla někdejší expozice vrácena, a to spolu s betlémem řezbáře Kábrta (Košek a kol., 2008).

Muzeum je v dnešní době umístěno v bývalém Památníku 1775, který vznikl roku 1975 přestavbou z rychetské konírny. Za tuto přestavbu rtyňské muzeum vděčí tehdejšímu tajemníkovi MNV Oldřichu Brátovi. Tato přestavba se realizovala na počest 200. výročí selského povstání (Kašparová, 2003).

Muzeum se nachází v areálu památné Rychty s přírodním amfiteátre, kinem, restaurací s ubytováním, která je však dlouhodobě uzavřena, a pískovcovou sochou rebela (Košek a kol., 2008).

Obr. 9 – Rychta – zdroj vlastní

Obr. 10 – Kino – zdroj vlastní

Obr. 11 Muzeum – zdroj vlastní

Obr. 12 Expozice v muzeu – zdroj vlastní

Obr. 13 Amfiteátr – zdroj vlastní

Obr. 14. Socha Rebela – zdroj vlastní

Roku 1995 se stal novým správcem muzea Jaroslav Poláček, který se zasloužil o přestavbu a uspořádání expozic do modernější podoby (Košek a kol., 2008).

Dnes muzeum k daným expozicím nabízí odborný výklad, ale je možné si je projít i samostatně. Jsou zde vypracované cedulky s popisem expozice. Doba prohlídky trvá přibližně 45 minut. Instalace stálé expozice je od roku 1998, ale nezůstává stále stejnou. Například expozice hornictví se každou sezónu obměňuje a doplňuje. Poslední zásadní změna nastala roku 2011. Hornická expozice byla zdokonalena díky práci a odborné pomoci Václava a Věry Jiráskových (Košek a kol., 2008).

Dále se k muzeu pojí prohlídka nedaleké zvonice z roku 1592, které bude věnována pozornost v dalším textu (Asociace muzeí a galerií, 2017).

Zajímavostí, kterou se Rtyně v Podkrkonoší pyšní, je naučná stezka po hornických památkách (Asociace muzeí a galerií, 2017).

6 Dějiny hornictví ve Rtyni v Podkrkonoší

Nejvýznamnější expozice rtyňského muzea je věnována hornictví, proto se v další kapitole budu zabývat hornictvím v naší oblasti a lehce nastíním detaily o těžbě různých surovin.

Rtyně v Podkrkonoší je částí Jestřebích hor. Jedná se o kotlinu v úpatí nejvyššího vrcholu Žaltmanu (+740,9 m n. m.). Zde bylo nalezeno černé čili kamenné uhlí (Vorlický, 2001). Jestřebí hory tvoří táhlý a zvlněný horský hřbet v jihozápadním okraji Broumovské vrchoviny mezi Krkonošemi a Orlickými horami. Začínají u Petřikovic, pokračují přes Jírovou horu u Hronova, přes koryto Metuje až ke Zlíčku. A právě tyto jihozápadní hřbety Jestřebích hor jsou známé východy uhelných slojí karbonického stáří. Zde vznikly od objevení černého uhlí roku 1590 desítky štol (Jirásek, 1998).

6.1 Uhlí, zlato

Znalost uhlí je mnohem starší, jeho užívání však datujeme teprve od minulého století. První ověřenou zprávu o uhlí máme u Theofrasta, žáka Aristotela, asi kolem roku 300 př. Kr. První zprávy o užívání uhlí jsou kováři v Ligunii a Elidě. V českých zemích se

uhlí začalo dolovat již v 15. století. První doly vznikly v Železné u Berouna a v Přílepech roku 1463 (Vorlický, 2001).

Krátce po objevu uhlí se stále využívalo k topení uhlí dřevěné nebo se topilo dřevem samotným. O černé uhlí kromě kovářů v té době nikdo nestál. Až posléze si dal Christoph Bergner patentovat kamna na kamenné uhlí. Chtěli je využívat pro stavbu josefovské pevnosti od roku 1766 na pálení vápna a cihel, ale pevnost se nakonec začala stavět až v letech 1780 až 1787 (Košek a kol., 2008).

Od konce 18. století začalo docházet k velkému nárůstu těžby uhlí, proto bylo důležité začít se zabývat problematikou dovozu. Nejprve byla doprava vytěženého uhlí velmi komplikovaná a náročná. Doprava byla odkázána za zručnost samotných havířů. V zimě uhlí sváželi na saních a v létě museli dávat uhlí do pytlů, které položili na smrkové větve, a na těch je sváželi z horských oblastí dolů (Jirásek, 2000).

K dobývání uhlí sloužilo běžné zemědělské nářadí: různé krumpáče, motyky a lopaty (Košek a kol., 2008).

Podle starých záznamů rolníka Hynka Macka se ve rtyňském kraji začalo dolovat uhlí ve Strážkovicích již v roce 1634 (Hejna, 1948).

Podle nejstarších záznamů se poprvé pokoušel roku 1056 v našem okolí Petr Sauchen u Suchovršic na pravém břehu Úpy dokonce hledat zlato (Hejna, 1948).

6.2 Těžební jámy

V roce 1842 se stala většina důlních podniků na Jestřebích horách majetkem Jiřího Viléma Schaumburg-Lippe. Ten pověřil Augusta Busse, aby vedl svatoňovický důlní úřad. A právě Augusto Busse se postaral o dopravní situaci a skladování vytěženého uhlí. Dále upozornil na nutnost nových a kvalitnějších strojů na těžbu uhlí, aby tím zvýšil těžbu. Dal zavřít několik malých neproduktivních jam a soustředil těžbu na několik významných šachet a štol (Jirásek, 2000).

Některé názvy důlních podniků Jestřebích hor: Jáma Adam, Štola Antonín, Strojní jáma Benigna, Dědičná štola IDA, Jáma Ignác, Strojní jáma Josef, Magnerův důl, Úpadní jáma sv. Ondřeje, Důl sv. Petra, Slepý důl, Strážkovický komín, Strojní jáma č. 1, ... (Jirásek, 1999).

Ida – Dědičná štola byla založena na rtyňském katastru 17. června 1846 a dokončena 31. října 1964. Dosahovala délky 1640 m. Po prodloužení na přelomu 19. a 20. století kvůli prohloubení dosahovala 1800 m. Jméno získala od své patronky kněžny Idy. Po celou dobu sloužila pro odvodnění, odtěžení i odvětrání všech důlních podniků v centrální oblasti Jestřebích hor. Díky své nejnižší poloze důlních štol slouží dodnes IDA k odvodňování ostatních důlních děl. Největší zajímavostí této štoly byl průchod příkrovem horniny melafyru. Vzorek melafyru je dodnes uchován v Městském muzeu ve Rtyni v Podkrkonoší (Jirásek 1999).

6.3 Práce havířů

Výraz „havíř“ se dříve běžně nepoužíval. Tento termín pochází z německého Hauer, který byl známý z rudních revírů. Z archivních pramenů se také můžeme dozvědět o „hrabačích uhlí,“ kteří byli takto nazýváni podle způsobu získávání uhlí (hrabáním uhlí) v mělkých jámách (Košek a kol., 2008).

Havířské výdělky neodpovídaly práci, kterou museli vykonávat. Do roku 1870 si vydělal kopáč 60, maximálně 70 krejcarů za šichtu. Mladší kopáči dostávali o pět krejcarů méně. Ti, kteří uhlí převáželi a dělali povrchní práce, dostávali 50 krejcarů denně. Chlapci byli do dolů přijímáni již v sedmnácti letech, ve dvanácti na povrchové práce (Hejna, 1948).

6.4 Lidová slovesnost

Z dřívějších dob se částečně dochovala píseň havířů, kterou složil tkalcovský tovaryš Josef Antoš. Píseň obsahovala šedesát slok a je na ní patrné, že i když lid byl v nouzi, dokázal si zachovat alespoň humornou náladu. Ukázka dochovaných slok (Hejna, 1948):

- 1 Havířky se mají dobře,
těm to Bergrát řídil moudře,
postaral se o ně všecky,
postavil jim krámek hezký.

- 4 Vždyť ví, že tam vše obdrží,
rozličného druhu zboží,

cukr, kávu, chléb, mouku,
nejradší si berou nulku.

- 5 Z té se všecko dobře daří,
též i peče, také váží,
zvláště si z ní chválej buchty,
že jsou velmi dobré chuti.

7 Selské povstání

V další expozici muzea můžeme nalézt informace k Selskému povstání roku 1775 na Náchodsku. Nejdůležitější připomínkou je zdejší pomník Rebelů, proto se další kapitola této práce bude věnovat tomuto tématu.

7.1 Selské povstání na Náchodsku roku 1775

Na stejném místě, jako se nachází rtyňské muzeum a venkovní amfiteátr, se nachází místní Rychta a socha Rebelů, která připomíná selské povstání na Náchodsku v roce 1775. Byla vybudována k 200. výročí této události (Košek a kol., 2008).

Příčinou povstání byla nesnesitelná robota a nespokojenost lidu. Díky usnesení krále Vladislava Jagellonského ze dne 24. 3. 1487 došlo k velké potupě lidu. Lid byl popuzen, protože se ze sedláka stal pouhý nevolník svého pána. Po bitvě na Bílé hoře došlo k podmanění selského lidu cizí šlechtou. Robota narostla do nevídaných rozměrů a začala být svazována tak velkými požadavky, že na obdělávání vlastních pozemků sedlákům nezbyval skoro žádný čas. Mezi lidmi proto vznikalo patřičné rozčarování (Kašparová, 2003).

Za vlády Marie Terezie byl navíc kraj stále okupován vojskem, když ne pruským, tak císařským. Vojsko vydíralo lid, plenilo, kradlo a pustošilo zdejší krajinu. Co si nemohlo vzít, to alespoň zničilo (Košek a kol., 2008).

Po slezských válkách následovalo pár let míru. Nicméně příroda lidu nepřála a v letech 1770 – 1771 seslala velké deště, a proto většina vzrostlého obilí shnila. Obilí stouplo na ceně, a to přibližně šestkrát. Lid byl chudý, nastal hlad (Vorlický, 2001).

V tomto roce ve Rtyni ještě zemřelo 22 osob na mor (Košek a kol., 2008). Mnoho zámožnějších pánů s ubohým lidem cítilo, a proto jim poskytovali pomoc, například i zřejmě nejslavnější rtyňský rychtář Antonín Nývlt, zvaný Rychetský (Vorlický, 2001).

7.2 Antonín Nývlt – Rychetský

Dlouhá léta se nevědělo, kdy se Antonín Nývlt narodil. Datum jeho narození dohledal až akademický sochař Josef Marka z Nového Města nad Metují, který měl na počest Antonína Nývlta postavit sochu. Ve farních spisech se mu podařilo najít přesné datum narození, 21. září 1727 ve Rtyni. Antonínův otec byl Jan Jiří Nývlt a matka Dorota Nývltová (Vorlický, 2004).

Celkem měli Jan Jiří a Dorota společně osm dětí, čtyři syny a čtyři dcery Nejstarší byla Anna, potom Johana, David, Marie, Terezie, Antonín, později se jim ještě narodil Josef, který není v matrice zapsán, a nakonec Jan. To už Janu Jiřímu bylo šedesát let (Vorlický, 2004).

Už jako malý chodíval Antonín s otcem na Rychtu, kde bydlel jeho dědeček. Později začal chodit do rtyňské dřevěné školy, která stála pod kostelem, který je dnes se zvonící dominantou Rtyně. Ve škole se seznámil s vrstevníky z celého okolí. Tehdy je učil Jan Jiří Fyšera, vyučoval je náboženství, čtení, psaní a počítání. Ve dvanácti letech přestal chodit do školy a začal pomáhat otcí. Po jeho tragické smrti pomáhal vybudovat novou rychtu a stal se rychtářem a hlavním selským povstalcem (Vorlický, 2004).

Protože si lid rychtáře Antonína Nývlta velmi vážil, začali se na rychtě scházet sedláci z celého okolí a právě zde usedali k poradám, jak odstranit všeobecnou nouzi (Košek a kol., 2008). Alois Jirásek ve své publikaci „Skaláci“ popisuje, že se na rychtě konala roku 1772 porada ohledně posláni zvláštní deputace do Vídně. Jednalo se o prosbu k císařskému dvoru za zmenšení robotních břemen a za pomoc v nouzi (Vorlický, 2001). V čele deputace stál sám Antonín Nývlt – Rychetský. Panovníci náchodského zámku byli pobouřeni, že si poddaní šli stěžovat až do Vídně, proto si nechali rychtáře Nývlta předvolat k přísnému výslechu. Ale Rychetský byl svobodníkem a privilegium jeho statku ho chránilo, proto mu nemohli nic udělat (Kašparová 2003).

Přesto se museli deputací zabývat. V říjnu roku 1771 vytvořila Marie Terezie speciální urbaniální komisi, jejímž úkolem bylo upravit seznamy robotních povinností a

dávek odváděných vrchnosti. Komise ovšem upravení seznamu neustále protahovala (Košek a kol., 2008).

Pravděpodobně kvůli deputaci, jiná příčina není známa, přijel roku 1772 do Čech Josef II., aby se osobně přesvědčil, jak se českému lidu daří. Když uviděl, že lid trpí velkou nouzí, hladem a nosí otrhaný šat, přikázal vojákům, aby ze svých zásob dali českému lidu mouku a obilí. Posléze byl také zaslán na Náchodský zámek dar v hodnotě 11 414 zlatých (Vorlický, 2001).

Až roku 1774 urbánní komise k reformám vydala dva patenty: generální urbář a tzv. robotní regulativum. Generálnímu (všeobecnému) urbáři se zkráceně říkalo „generále“. Podle tohoto patentu byla určena nejvyšší hranice roboty, která byla určena na tři dny v týdnu. Dále bylo řečeno, že se vrchnost s poddanými má dohodnout do šesti měsíců na nové úpravě jejich povinností (Košek a kol., 2008). Když se lid dozvěděl, že se jedná pouze o odklad, začal se vzpouzet, proto se opět začali scházet selští předáci k poradám na rtyňské rychtě. Tentokrát již jednali o zrušení roboty a o ozbrojeném povstání lidu. Antonín Nývlt se snažil pobouřený lid umírnit, upozorňoval na to, že dokud urbánní komise nerozhodne, má se roboty vykonávat podle starého řádu (Vorlický, 2001).

V říjnu bylo vydané také robotní regulativum, které vydala zemská správa. Jednalo se o pravidlo, kde se mají vrchnosti domluvit s poddanými na robotních pracích. Ale vrchnosti se domluvili a poddaným nic takového neoznámili, protože se báli ještě větší vzpoury lidu. Poddaní se o regulativu doslechli, mysleli si, že se jedná o „zlatý patent“ na zrušení roboty, a protože jim jej vrchnost zatajila, chtěli se „zlatého patentu“ zmocnit násilím (Vorlický, 2001).

Povstání silně otřásl habsburskou absolutistickou monarchií. Začalo vznikat již v období rozkladu robotně nevolnického systému. Odpor poddaných se začal projevovat protesty proti zvyšování roboty, šikanování, tělesným trestům a proti zabavování půdy. Roku 1775 tento odpor vyústil v robotní stávkou, v postání (Košek a kol., 2008).

Povstání roku 1775 se velmi lišilo od dřívějších pokusů nevolníků. Vyznačovalo se vysokým stupněm organizovanosti a organizace. Během povstání vznikl a uplatnil se princip mobilizace nevolného lidu pro účast v povstání. Jádrem mobilizace bylo pravidlo, že z každé nevolnické rodiny se musí účastnit povstání jeden dospělý muž

s povinností táhnout na tři vrchnostenské kancléře, na kterých lid vymáhal potvrzení o zastavení robotních povinností (Metelka, Bouza, 1975).

K první bouři došlo na Broumovsku dne 23. 1. 1775, během této bouře se podařilo sedlákům získat do rukou „regulativ“. Když se tuto zprávu, že broumovští Němci mají v rukou „regulativ“, doslechli havlovičtí sedláci, žádali svého rychtáře Jana Krále, aby poslal zvědy do Teplic za vůdcem broumovských sedláků. Vyslání tedy byli Jan Baudyš a sedlák Adam Kolisko, kterým se podařilo přinést opis „regulativu“. Nejdříve však opis donesli na rtyňskou rychtu panu Nývltovi. Později obešel Kolisko celé náchodské panství a popouzel sedláky proti vrchnosti (Vorlický, 2001).

V předjaří to na rtyňské rychtě opět ožilo. Přicházeli tam a zasedali k poradám sedláci z celého kraje a neustále projednávali „regulativ“ a zlatý patent. Domluvili se, že založí zvláštní výbor a členy výboru se stanou pouze ti z nejpřednějších rychtářů a sedláků. Výbor dostal jméno „gubernium“, což označovalo správu či selskou vládu. V čele s rtyňským rychtářem Antonínem Nývltem dostal výbor lidový název „guberno“. O vzniku gubernu se záhy začalo mluvit po celém náchodském panství, dokonce se o rtyňské guberno začali zajímat i okolní panství, a proto se tehdejší Rtina stala všeobecně známou a rychtář Antonín Nývlt se stal velmi populárním mužem (Kašparová, 2003).

Rtyňská rychta poskytovala gubernu prostornou kancelář, kde působil také písař a pokladník gubernu. Guberno bylo přibližně dvanáctičlenné, jednalo se o nejaktivnější sedláky, kteří tvořili deputaci při jednání. Patřili sem:

1. Antonín Nývlt – rtyňský předseda
2. Michael Pfeifer – rtyňský sedlák
3. Jan Král – rychtář z Havlovic
4. Adam Koliska – sedlák a kolář z Havlovic
5. Jan Baudyš – sedlák z Havlovic
6. Jan Nývlt – sedlák z Batňovic
7. Václav Šrejber – rychtář z Velkých Svatoňovic
8. Šimon Nývlt – sedlák z Velkých Svatoňovic
9. Ondřej Rosa – sedlák ze Suchovršic
10. Jan Vít – rychtář z Maršova
11. Josef Berger – rychtář z Libňatova
12. Jiří Celba – rychtář z Radče

Pobočníkem Antonína Nývltů – Rychetského byl sedlák z Bělého u Police Karel Dostál, rodem ze Lhoty za Machovem, vůdce sedláků na Policku. Roznášel rozkazy guberny po okolních panstvích, proto je často označován jako kurýr Rychetského (Vorlický, 2001).

Po jednání a dohodě s vůdci povstalců v okolních panstvích, a to na Hradecku, Chlumecku a Bydžovsku se rtyňské guberny usneslo, že se vzpoura proti vrchnosti bude konat v den slavnosti svatojánské v Praze. Ovšem nedočkavost a netrpělivost sedláků na Broumovsku vyvolala již několik bouří před původním plánem, proto bylo rtyňské guberny nuceno plout s obecným proudem (Kašparová, 2003).

V neděli dne 19. 3. 1775 byli sezváni rychtáři z náchodského panství na poradu do Rtyně v Podkrkonoší na Rychtu. Všichni rychtáři se sešli na rtyňské Rychtě, jen jediný rychtář Václav Řehák ze Slatiny s touto poradou o povstání nesouhlasil a místo do Rtyně šel do Náchoda na zámek a místním úředníkům pověděl o chystaném povstání. Když se tuto zprávu doslechli ostatní rychtáři, byli velmi popuzeni a všech padesát chtělo jet za rychtářem Řehákem do Slatiny a projednat s ním, co provedl. Pozdní noční hodina tomu zabránila. Když už byli úředníci o povstání informováni, nebylo na co čekat, proto se na Rychtě usnesli, že následujícího dne, tedy 20. 3. 1775, se sjedou ze všech vsí před náchodský zámek a vynutí si vydání „zlatého patentu“ (Vorlický, 2001).

V pondělí dne 20. 3. 1775 se brzy zrána sešli rychtáři z Havlovic, z Maršova a z Libňatova s asi třemi sty sedláky ve Slatině. Zde se zmocnili rychtáře Řeháka a jako zajatce jej násilně vezli na náchodský zámek. Cestou rychtáře Řeháka neustále bili a za Lhotkami u kříže měl být Řehák souzen před tváří celého shromáždění. V tu dobu přišel zástup povstalců ze Rtyně, z Batňovic, ze Svatoňovic a z Kostelce s rtyňským rychtářem Antonínem Nývltem v čele. Ten osvobodil Řeháka od tělesného týrání a odsoudil ho k peněžité pokutě 28 vesnicím. Což znamenalo vyplatit všem větším vesnicím po jednom zlatém a třiceti krejcarech a všem menším po jednom zlatém (Košek a kol., 2008).

Když se zástup dostal na náchodský zámek, vnikl rtyňský rychtář s deputací do kanceláře k vrchnímu a začal hledat zlatý patent, ovšem marně, protože tam nebyl. Panští úředníci dostali strach, protože vojsko, které si zavolali na pomoc, když se doslechli od Řeháka o povstání, ještě nedorazilo. Proto podepsali ujednání, které navrhl Antonín Nývlt, ale pouze s podmínkou, že bude platit jen do příchodu císařsko-

královské komise. Úředníci totiž tajně doufali, že až přijede vojsko, ujednání odvolají a budou moci buřiče a rtyňského svobodníka patřičně potrestat (Kašparová, 2003).

Smlouva, kterou sjednal Rychetský s náchodskou vrchností (Vorlický, 2001):

Společným sousedům obce Rtyně se tímto písemně od úřadu hospodářského sděluje, že jeden každý robotující poddaný až do přijetí c.k. komise nic více vybývati nemá než z jednoho osedlého potažení roboty párem koní za jeden měsíc jeden den vybývati povinností jest a pěší roboty na celý rok z osedlého šest dní, a ty takové chalupy, které jsou bez role, vybývati mají dva dny.

Při tom také se jim potvrzuje, že o tom císařsko-královském patentu, který na náchodském panství přijíti měl, zde nic povědomo není, ani zde takový neéme, anobrž jestli poddaní chtějí, všechny patentní knihy se jim k přečtení dají.

Jakož také všechny vrchnostenské platy k zaplacení až do přijetí nadpravené císařsko-královské komise přestávají a takové také od strany hospodářského úřadu upomínati se nebudou. Ostatně v čem by se lid utisknut viděl, to by na papír postavil a k vrchnosti zadal, načež tu všechno narovnáni se učiní.

Dáno na zámku Náchodském L.P. 1775.

Sedláci měli z dohody vzniklé z povstání ohromnou radost, ale dlouho se radovat nemohli, protože dorazilo povoláné vojsko. To se rozjelo po vesnicích a hledalo a zatklo původce povstání. Tak byli ozbrojení sedláci dne 26. 3. 1775 poraženi. Mnoho jich bylo pobito a mnoho zahráno do rybníka u Chlumce, kde se posléze utopili. Odtud pochází pořekadlo: „Pořídíš, jako sedláci u Chlumce“. Vůdce trestné vojenské výpravy byl hrabě Rajský. Ten se chtěl zmocnit všech vůdců selského povstání. Ale Karlu Dostálovi z Policka se podařilo uprchnout do Kladska a rovněž rtyňskému Michalu Pfiefrovi se podařilo uprchnout v ženském přestrojení (Kašparová, 2003).

Antonín Nývlt však zůstal a neuprchl. Dne 4. 4. 1775 nechal svolat „guberno“ ke schůzi na rtyňské rychtě, aby se poradili, jak budou pokračovat dál. Ovšem hrabě Rajský rychtu i s husary v době schůze gubernu přepadl. Do kanceláře, kde se schůze konala, vkročil s bambitkou a nechal rtyňského rychtáře Nývltu i ostatní účastníky svázat a naložit na vůz. Nejprve byli odvezeni do Hradce, ale později byli převezeni do

Prahy, kde byli na Malé Straně uvězněni a po přísném výslechu souzeni (Vorlický, 2001).

Antonín Nývlt byl odsouzen společně s havlovickým Koliskou k trestu smrti provazem. Rozsudek však nebyl vykonán a nakonec byl pozměněn. Antonínu Nývltovi byl rozsudek změněn na dvouletou veřejnou práci v pražských ulicích a Koliskovi na desetiletý žalář (Kašparová, 2003).

Tímto rozsudkem skončilo i selské povstání v severovýchodních Čechách, o kterém se Marie Terezie vyslovila, že se stalo skvrnou její vlády. Pouze zrádce Řehák byl za své činy odměněn. Náchodská vrchnost osvobodila jeho statek a byl ode všech robot osvobozen také do budoucna (Metelka, Bouza, 1975).

I když se selské povstání pod vedením Antonína Nývltova nezdařilo, mělo své účinky. Ještě téhož roku nechal Josef II. vydat „robotní patent“ ve prospěch poddaných, který byl jedním z nejvýznamnějších skutků tereziánské vlády. Robotní patent vydaný bez souhlasu vrchnosti z pouhé moci panovnice roku 1775 přinášel nemalé části poddaných obrovské ulehčení. Základní myšlenkou patentu bylo, že se roboty vyměřovala podle majetnosti poddaných. Podle výše kontribuce či daně se poddaní rozdělili do několika robotních tříd. Vzniklo tedy celkem asi jedenáct robotních tříd. V nejnižší třídě se pohybovali bezzemci, kteří měli vykonávat robotu třináct dní v roce. Patent ovšem stanovoval také nejvyšší robotní povinnost, která byla vymezena na tři dny v týdnu. V patentu byla uvedena i délka robotního dne, v zimě se jednalo o osm hodin a v létě o dvanáct hodin, počítaje v to i odpočinek a jízdu na místo roboty a zpět. Díky patentu byla nová robotní povinnost menší než stará roboty, proto byli vrchnosti s vydáním patentu velmi nespokojeni. Robotní patent vydaný za vlády Josefa II. byl základem robotních povinností až do roku 1848 (Metelka, Bouza, 1975).

Antonín Nývlt byl po návratu z vykonávaného trestu na rychtu velmi rád, že jeho snaha nevzešla vniveč. Dlouho se ovšem ze svého úsilí radovat nemohl, zemřel již 18. 12. 1782. Roku 1898 se oslavovalo 50. výročí zrušení roboty. Proto byla Antonínu Nývltovi odhalena na jeho rodné rychtě pamětní deska. Slavnost se konala dne 24. 7. 1898. Slavnostním řečníkem byl tehdejší říšský a zemský poslanec za královéhradecký kraj Dr. Jan Dvořák (Kašparová, 2003).

8 Koletova hornická hudba

Poslední hlavní expozice rtyňského muzea mapuje hudební tradici obce. Rtyňský orchestr je v nepřetržité činnosti už více než 150 let (Košek a kol., 2008).

V letech 1864 - 1904 se toho o chodu kapely příliš neví. První dochovaná zmínka je datována do roku 1964 a zapsána v kronice. V té se dozvíme, že první vystoupení rtyňské hudby se konalo při oslavě otevření nové budovy školy na náměstí (Košek a kol., 2008). Záznam o prvním vystoupení rtyňské hudby je také zapsán v pamětní knize školy. V této pamětní knize se píše o kapele, která hrála při příležitosti odhalení základního kamene při stavbě rtyňské školy (Hofman a kol., 2014). Nelze dohledat seznam hudebníků či seznam skladeb. V chalupách roztroušených po kopcích i v údolí Rtyňky se tehdy často zpívalo, lidé si ke zpěvu také rádi zahráli na smyčcové či dechové nástroje, a tak není divu, že vznikl i dechový orchestr (Košek a kol., 2008).

První dochovaná fotografie kapely je z roku 1896. V těchto letech řídil kapelu Josef Kulda, který nebyl pouze vedoucím kapely, ale také hostinským hospody „Na Mýtě“. Díky tomu měla kapela po dlouhou dobu poskytnutý prostor pro své zkoušky. Kdo řídil kapelu před Josefem Kuldou, není známo. Pod vedením Josefa Kuldy čítala kapela přibližně 25 členů a účinkovala často na místních vesnických zábavách, svatbách a dalších společenských akcích (Hofman a kol., 2014).

Obr. 15 – První dochovaná fotografie Koletovy hudby – zdroj vlastní

V různých písemných pramenech se názvy hudby liší. Prameny mluví o Hornické hudbě Rtyně v P., Orchestru kapely Rtyňské nebo Sokolské kapele Rtyňské. Proto v roce 1969 přijala hudba název Koletova hornická hudba (Hofman a kol., 2014).

Rozkvět rtyňské hudby nastal na počátku 20. století. Do 20. století vstoupila již jako fungující a organizovaný spolek. V této době byla kapela pod vedením rtyňských rodáků – bratrů Koletových. Starší ze sourozenců Čeněk byl vynikající dirigent, houslista a klarinetista. Řídil hudbu neuvěřitelných 52 let. Mezi další dirigenty rtyňské hudby patřili Jan Vostrčil (později působil jako dirigent hudby Fr. Kmocha v Kolíně), Antonín Šolc (učitel na LŠU Úpice), František Bitner, Karel Hejzlar (učitel ZŠ Rtyně v P.), Miroslav Hruška (houslista) a Svatopluk Kozdera (Hofman a kol., 2014).

Mladší z bratrů Koletových Karel byl vynikající houslista, ale svou práci věnoval především psaní skladeb pro rtyňskou hudbu. Oba bratři se věnovali i vyučování hudby. Základ tvořila hra na housle, ale zájem o vyučování byl mnohem větší. Proto není divu, že ve Rtyni vyrostla řada skvělých muzikantů (Košek a kol. 2008).

Díky snaze Čenka a Karla Koletů se působení orchestru přeneslo přes hranice místního regionu. Orchester tedy mohl vystupovat v lázních po celých východních Čechách a často dojížděl i do Liberce. Mezi velké úspěchy orchestru v té době pařilo několikanásobné živé vysílání v československém rozhlasu v Praze a Hradci Králové. První živé vysílání bylo dne 27. září 1931 pod taktovkou Čenka Kolety. Zazněly zde i některé skladby Karla Kolety. O živé vystoupení rtyňské hudby se zasloužil Antonín Nývlt, kterému se podařilo orchestr do rozhlasu prosadit (Hofman a kol., 2014).

Velkou inspirací pro rtyňskou hudbu bylo setkání s Kmochovou hudbou v Kolíně. Při tomto setkání vznikla myšlenka vytvoření východočeských Monstrkoncertů, které se měly konat v Hradci Králové a následně ve Skutči. Monstrkoncert byl určen pro velké východočeské dechové orchestry (Košek a kol., 2008).

V roce 1966 slavil Čeněk Koleta 90 let a na jeho počest se Monstrkoncert konal ve Rtyni v Podkrkonoší; měl obrovský úspěch (Košek a kol., 2008). Po následných neúspěšných koncertech v Hradci a Skutči bylo rozhodnuto, že se Monstrkoncert bude odehrávat pouze ve Rtyni. Postupem času se z východočeského Monstrkoncertu stal Festival Koletova Rtyně. Na tento popud vznikl také festival Kmochův Kolín. Festival

Koletova Rтынě patří dodnes mezi nejdůležitější a nejvýznamnější společenské události města (Hofman a kol., 2014).

Obr. 16 – Koletova Rтынě – výzdoba města

Obr. 17 – Koletova Rтынě

Obr. 18 – 50. Výročí festivalu Koletova Rtyně

Roku 1976 předal Svatopluk Kozdera dirigentskou taktovku Zdeňku Tlučhořovi, který řídí Koletovu hornickou hudbu dodnes, i když postupně úlohu kapelníka předává svému nástupci Josefu Hejnovi. Mezi významné hosty, kteří s hudbou vystoupili, patří Eduard Haken, Libuše Domanínská, Miroslav Kejmar, Zdeněk Pulec, Karel Vacek, Josef Zima, Václav Smetáček, Marta Kubišová, Joe Martan, Rudolf Koudelka a mnoho dalších. V 80. letech dokonce Koletova hudba navázala spolupráci s Československou televizí a natočila s ní dva pořady (Hofman a kol., 2014).

Koletova hornická hudba pořádala mnoho vystoupení v zahraničí a pořádá je dodnes (Rakousko, Německo, Polsko, Norsko, Slovensko, Švédsko, Francie, Belgie, ...). Mezi nejzajímavější zájezdy patří návštěva Hanoveru v červnu 1989, kde Koletova hudba soutěžila a získala dvě zlaté medaile. Program byl doplněn o show s mažoretkami. Skupinu mažoretek zde zavedla Dagmar Kašparová, která založila třetí skupinu mažoretek v ČSSR. Mažoretky a Koletova hudba získaly okamžitou a obrovskou popularitu (Košek a kol., 2008).

Dnešní orchestr je moderní a snoubí se zde zkušenost i mládí. Panuje zde přátelská atmosféra. Velký orchestr nezapomněl na svoji koletovskou tradici, a proto hraje díla velkých umělců a českou lidovku generace Vacků, Vejvodů a dalších, ale například také moderní úpravy rockových skladeb. Koletova hudba tedy dokáže uspokojit velkou škálu posluchačů (Hofman a kol., 2014).

9 Kostely a zvonice ve Rtyni v Podkrkonoší

K prohlídce muzea patří i návštěva kostela a zvonice. Právě tyto stavby patří mezi nejcennější kulturně historické památky ve Rtyni. Následující kapitola bude zaměřena na toto téma.

Zvony byly od prvopočátku používány především k signalizaci časových údajů a významných událostí: oznamovaly poledne, večerní klekání, úmrtí osob, svolávaly věřící do kostela a varovaly před blížícími se pohromami (oheň, krupobití, ...). Rtyně dominuje hned dvěma kostely (Košek a kol., 2008).

9.1 Husitský kostelík

Když v roce 1449 koupil Jiří z Poděbrad vízburské panství, náležela k němu také Rtyně. Původní dřevěný kostel, který byl Slezany vypálen, byl během husitských válek skromně opraven. Farnost zde ovšem stále postrádala kněze, kněží do Rtyně jen občas dojížděli. Tento stav trval až do konce 16. století. Kromě kostela se dala obnovit i fara, ale protože nebyla nikým využívána, začaly prostory sloužit místní škole (Gréc, 2003).

Jiří z Poděbrad, jakožto patron obce, nechal ve Rtyni vystavět malý husitský kostelík na homoli blízko rychetské kapličky. Do kostela byl umístěn zvon, který byl vylit v roce 1471, říkalo se mu a později byl takto i pokřtěn Jiřím z Poděbrad: Mračník. Proč Mračník? Protože s ním zvonili proti bouřkovým mráčkům. Pyšní se nejmenší velikostí ze všech rtyňských zvonů, ale přesto se jedná o nejpamátnejší zvon v královéhradeckém kraji. V polovině 18. století byl kostelík pobořen a vypálen, a proto byl zvon přemístěn do nedaleké zvonice. Přesné místo, kde stál husitský kostelík, není známo (Košek a kol., 2008).

9.2 Rtyňská Zvonice

Zvonice obecně je specifický druh stavby, který slouží především k uložení zvonů a manipulaci s nimi. Bývá často stavěna samostatně nebo v blízkosti kostelů. Slouží k ohlašování bohoslužeb, jako zdroj informace o čase nebo jako varovné znamení (Gréc, 2003).

Rtyňská Zvonice je opravdovou dominantou města. Díky své starobylosti, zachovalosti a kráse zde byly zvony ponechány zvláštním nařízením císaře Karla. Podle

velkého znalce zvonice Karla Kuči je konstrukce rtyňské Zvonice charakteristická pro gotické věže nejrůznějších účelů. Dnes se jedná o jedinou zvonici tohoto druhu v Čechách a také se jedná o jednu z nejcennějších dřevěných zvonice vůbec (Košek a kol., 2008).

Kostely nebyly dříve stavěny pouze k náboženským účelům, ale také na ochranu lidu. Kostel byl zpravidla vystavěn uprostřed hřbitova, který byl obestavěn vysokou zdí nebo hradbami. Sem se ukrývali lidé v době nebezpečí. Obranné věže u kostelů se stavěly okolo 13. – 14. století, jako zvonice začaly sloužit až po 14. století. Rtyňská zvonice už byla stavěna pod vlivem dřívějších gotických konstrukcí s ponecháním jejich tradičních prvků, i když byla stavěna až v renesančním období (Košek a kol., 2008).

Zvonice byla pravděpodobně postavena roku 1544 jako samostatná věžní stavba připravená na zavěšení zvonů (Gréc, 2003). Věž je vystavěna ze dřeva a konstrukce je spojována pouze dřevěnými hřeby. Zvonice je tedy úplně celá dřevěná. Byla pokryta šindelem. Spodní část tvoří kamenná podezdívka a na ní je umístěn dvanáctiboký, mírně sbíhavý hranol nosných trámů (Kašparová, 2003). Těmto trámům se říká štenýře (Gréc, 2003). Na štenýřovém hranolu je samostatně uloženo vysoké čtyřboké zvonové patro přecházející spodní část. Zde je umístěna trojúhelníková stolice na zavěšení zvonů. Stavba je zakončena štíhlou a vysokou střechou, na které je připevněna bání, kohout a hvězda (Kašparová, 2003). Celková výška zvonice je přibližně 30 m, samotná stavba měří přibližně 26 m (Gréc, 2003).

Zvonice je nyní v rekonstrukci, na které se podílejí Ministerstvo kultury - Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností, Královéhradecký kraj - Obnova památkového fondu na území Královéhradeckého kraje a Město Rtyň v Podkrkonoší.

Obr. 19 – Kostel sv. Jana Křtitele se Zvonící – zdroj vlastní

Počet zvonů na zvonici se měnil pod vlivem historických událostí, především válek. Ve farní kronice se uvádějí zvony čtyři před 1. světovou válkou a po 2. světové válce jsou zde uvedeny pouze zvony tři (Košek a kol., 2008). Kromě těchto tří zvonů byl ještě na hřebenu kostelní střechy, v kovové vížce s lucernou a cibulovou bání tzv. sanktusník – zvon, kterým se zvonilo během bohoslužeb (Gréc, 2003). Ovšem roku 1916 byl rekvírován a na rtyňskou zvonici se již nevrátil (Košek a kol., 2008).

První zvon Poledník

První zvon pochází z roku 1545 a byl na nově vystavěné zvonici pravděpodobně zavěšen roku 1592. Zvon je středně velký, má na výšku 62 cm a v průměru má jedenačtvrt lokte pražské „míry“, tedy 80 cm. Váží přibližně 280 kg. Zvon je vylit ze zvonoviny, je hladký a zdobený plastickými linkami. Na nohách má ornament listů a pod korunou je na něm jednořádkově český nápis (Gréc, 2003):

**TENTO ZWON SLYT GEST SKRZ WACLAWA LETA PANIE
M D XXXXV**

Václav Farář byl zvonař z Hradce Králové nad Labem a majitelem tehdejší proslulé české zvonařské dílny. Zvon dostal jméno „Poledník,“ protože se s ním zvonilo v pravé

poledne. Poledník je významným dokladem pozdněgotického zvonařství (Košek a kol., 2008).

Druhý zvon Slavnostní

Druhý zvon pochází z roku 1644. Je to nejmladší, největší a nejzdobnější zvon rtyňské zvonice. Na vrchní části je bohatě zdoben pruhy arabesek. Nápis na zvonu je zapsán ve třech jazycích. (Gréc, 2003):

STALOSE ZA PRAWY VRBANA NYWLTA POLESNYHO **
MATTAVSSE NYWLTA RYCHTARZE**IAKVBA PAWLOWA KONSSELA
KOSTELNIKA**WACZLAWA MACHOWA**WACZLAWA NYWLTA***

Tento renesanční zvon díky svým nápisům připomíná, kdo má zásluhu na pořízení zvonu (Košek a kol., 2008). Zvon je 67 cm vysoký, v průměru má jedenatřičtvrtiny lokte české míry, tj. 97 cm a váží přibližně 350 kg. (Gréc, 2003).

Třetí zvon Mračník

Třetí zvon pochází z roku 1471. Je poměrně malý, ale je nejpamátnější. Pod korunou zvonu je gotickým písmem napsáno (Košek a kol., 2008):

Ve jménu Páně tento zvon léta Páně 1471

Zvon je vysoký 50 cm, v průměru má 59 cm a váží asi 170 kg (Gréc, 2003).

Čtvrtý zvon Umíráček

Čtvrtý zvon se nazýval umíráček. Byl zavěšen v okně k SV straně zvonice. Byl bez nápisu, ale osahoval dvě rytiny a letopočet 1772. Roku 1916 byl zabaven a do Rtyně se již nevrátil (Košek a kol., 2008).

9.3 Kostel sv. Jana Křtitele

Původně se ve Rtyni nacházel dřevěný gotický kostelík z první poloviny 14. století. Za husitských válek byl vypálen Slezany, posléze částečně obnoven. Stále tu ale chyběl duchovní (Gréc, 2003). Rtyně byla silně nekatolická, o farnost se nikdo nestaral a nikdo

o ni neměl zájem. (Košek a kol., 2008). Až roku 1679 byl starší dřevěný kostelík nahrazen zděným raně barokním kostelem, který zde stojí dodnes (Gréc, 2003). O výstavbu nového kostela se zasloužila kněžna Marie Benigna Piccolomini, tehdejší náhodský děkan F. V. de Ronne a tehdejší rtyňský rychtář Nývlt. Během výstavby byli Rtyňáci stále nekatolíci, ale roku 1679 všech 630 dospělých osob ke katolické víře přešlo (Košek a kol., 2008).

Kostel je obdélníkový, jednolodní, s pravouhle zakončeným čtvercovým presbytářem, má dvě sakristie, vpravo pro kněze a vlevo pro ministranty (Gréc, 2003).

Vepředu stál hrubý dřevěný oltář sv. Jana Křtitele, k němu roku 1700 přibyl oltář Panny Marie po pravé straně a po straně levé oltář sv. Jana Nepomuckého. V tomto roce také přibyl na kazatelně čtyři malé sošky evangelistů. O 68 let později, byl chrám ještě rozšířen o dřevěný chór s křížkovou renesanční klenbou. Prvním lokalistou rtyňského kostela byl kněz František Janeba, ale až Antonín Charvát byl povýšen na skutečného faráře. Později byl zbudován pro farníky dřevěný domek, na místě dnešního domu a ordinace MUDr. Hartmana, ale ten farníkům nevyhovoval, proto se vedle kostela vybudovala zděná fara, která se využívá dodnes (Košek a kol., 2008).

Nynějším statutárním zástupcem a duchovním správcem rtyňské farnosti je kněz Ladislav Hojný.

10 Bunkr T-S 26 v blízkosti Rтынě v Podkrkonoší

Cílem posledního z plánovaných výletů je pěchotní srub T-S26, a proto je následující kapitola věnována tomuto tématu.

V oblasti Jestřebích hor bylo během let 1935 – 1938 budováno pohraniční opevnění, které mělo sloužit jako ochrana české země před Hitlerovým Německem. Jednotlivé „bunkry“ je zde v lesích možné nalézt téměř na každém kroku. Výstavba objektů byla svěřena civilním stavebním firmám. Celou výstavbu bedlivě sledovali a pevnost betonu zkoumali v laboratořích. Pro různá opatření se budovaly dva typy opevnění: lehké a těžké (Macoun, 2005).

Obr. 20 Pěchotní srub T-S26

10.1 Lehké opevnění

Lehké opevnění bylo vybudováno jako kompromisní řešení vzhledem k nedostatku financí vybudovat těžké opevnění po celé délce hranic. Proto se o vybudování těžkých opevnění hovořilo pouze na strategicky důležitých místech, především se jednalo o úsek dlouhý cca 225 km mezi Bohumínem a Krkonošemi. Všechny ostatní úseky, tedy skoro 90 % hranic, byly opatřeny opevněním lehkým (Trojan, 1994). První lehké objekty se začaly budovat roku 1936 (Macoun, 2005). Do září roku 1938 bylo připraveno k obraně přibližně 10 000 pevností lehkého opevnění. Pro jejich četnost se vymýšlela neustále nová a jednodušší konstrukce (Trojan, 1994).

Objekty byly záměrně stavěny v horních částech svahů spadajících k nepříteli. Z takto vyvýšeného místa je dobrý výhled a rovněž zaměření kulometné palby je ulehčené výhodnou polohou (Macoun, 2005).

Lehké opevnění se dělilo do pěti typů: A (tento typ měl dvě boční střílny, osádku tvořilo šest vojáků a jeden poddůstojník – velitel objektu), B (byl určen pro uzávěry údolí, jedna střílna čelně a druhá bočně), C (jedno-střílnová pevnůstka pro vykrytí hluchých prostorů), D (jednalo se o jedno-střílné kulometné hnízdo pro boční palbu, stavěly se ve dvojicích obrácené k sobě zdi bez střílny), E (jedno-střílná pevnůstka). Podle důležitosti bráněného úseku bylo vystavěno na 1 km obrané linie 5-14 objektů šachovitě rozdělených do několika zpravidla 100 m vzdálených jednotek (Trojan, 1994).

10.2 Těžké opevnění

Těžké opevnění mělo tvořit souvislé pásmo jednotlivých železobetonových objektů, které měly být vystavěny na předpokládaném místě útoku nepřítele. Jednalo se o samostatné pěchotní sruby zesílené o dělostřelecké tvrže (Trojan, 1994). Nejsilnější zeď srubu byla natočena na stranu nepřítele (Macoun, 2005). Vstupní otvor do pěchotního srubu byl chráněn mříží, za kterou byla střílna na ochranu vchodu. Za dalšími pancéřovanými dveřmi vedla průběžná chodba, která probíhala po celé délce srubu a spojovala dvě protilehlé zvonové šachty. Z chodby se dalo jít do všech místností v horním bojovém patře. Zpravidla naproti pancéřovým dveřím byly umístěny schody do spodního patra, které se nacházelo přibližně tři metry pod úrovní horního patra. Ve spodním týlovém patře byly umístěny sklady na munici, potraviny (zásoba na 14 dní), kuchyň, umývárna, WC a pokoje na spaní, také zde byla studna na pitnou vodu s čerpadlem, strojovna a stanice zemní telegrafie (Trojan, 1994).

Kvůli požadavku na dlouhodobou odolnost objektu v boji byly československé sruby těžkého opevnění vybaveny i zařízením proti chemickým útokům. Větrací šachta proto byla poháněna elektromotorem. Nasávala vzduch z okolí srubu a vháněla jej do prostor srubu. Jedovaté zplodiny při palbě totiž mohly osádku ohrozit na životě více než nepřítel (Macoun, 2005).

Do objektů těžkého opevnění byly posílány pouze vybrané a nejlépe vycvičené jednotky. Počet mužů ve srubu určovala jeho velikost, vybavení a bojové určení. Nejmenší pěchotní sruby bránilo 10-20 mužů, středně velké sruby 30 a největší měl přibližně 40člennou osádku. Na jednom km obranné linie podle povahy terénu bylo umístěno 3-5 pěchotních srubů. Do září 1938 bylo vybudováno celkem 267 objektů, v místě Odry - Krkonoše 250, na jižní Moravě 6 a na Slovensku 11 (Trojan, 1994).

Podle důležitosti úkolů, které měly sruby plnit, byly rozděleny do šesti skupin odolnosti. Nás bude zajímat nejvíce odolnost 1 – tyto sruby se betonovaly na těžko průchodném horském terénu, tvořily pozvolný přechod mezi lehkým a těžkým opevněním. Pro lepší orientaci při budování a vyzbrojování pevností, získaly pevnosti označení písmeny, podle oblasti ve které se nacházely. V naší oblasti se nachází Pěchotní srub T-S 26: T – Trutnov. Číslo byla srubům přiřazena směrem od východu na západ (Trojan, 1994).

10.3 T-S 26

Nyní se více zaměřím na Pěchotní srub T-S 26, kde se v dnešní době nachází i vojenské muzeum. Nachází se v nynější obci Odolov. Jedná se o dvoupatrový oboustranný dvoukřídlý pěchotní srub, který je postaven v I. stupni odolnosti. Objekt měl být vyzbrojen podle požadovaných úkolů. V levé střelecké místnosti (kasematě) měla být umístěna smíšená zbraň L1, ve vedlejší střílně mělo být umístěno kulometné dvojče. Tyto zbraně měly za úkol hlídat komunikaci procházející Odolovem a sousedními objekty T-S 27 a 28. V druhé střelecké místnosti mělo být pouze kulometné dvojče, které mělo hlídat prostor k dalšímu objektu T-S 25. Okolí samotného prostoru mělo hlídat šest lehkých kulometů, z nichž dva by byly umístěny v pancéřových zvonech. Levý pancéřový zvon měl čtyři střílny a byl vyroben v plzeňské Škodovce (třetí série). Pravý měl pouze tři střílny a byl vyroben ve Vítkovicích (třetí série). Vyrobeny však byly až v roce 1939 (Beneš, 2017).

V horním patře se kromě výzbroje nacházely také muniční sklady, místnost velitele srubu a malá místnost telefonisty. Mezi střeleckými místnostmi byl vchod, který měl být uzavřen mříží. V dolní levé části patra se nacházelo zázemí pro osádku, strojovna, filtrovna s ventilační soupravou, skladiště a vrtaná studna. V pravé části byly dvě ubikace pro poddůstojníky a mužstvo, sklad potravin, sociální zařízení a místnost zemní telegrafie. Osádku tohoto objektu mělo tvořit 28 mužů a jeden velitel (Beneš, 2017).

Srub byl vybetonován ve dnech 19. – 24. srpna 1938 jako třetí objekt stavebního podúseku Odolov. Při stavbě bylo spotřebováno 1 054 kubických metrů betonu. Stavba stála přibližně 1 200 000,- Kč. Vzhledem k jeho pozdnímu vybudování nebyl objekt nikdy zcela dokončen a dovybaven. V roce 2000 byly provedeny velké terénní úpravy okolo objektu. Postupem času byl objekt obnovován a doplňován o makety a zařízení, které měl původně obsahovat. V roce 2012 byl objekt napojen na elektrickou síť. Díky poskytnuté dotaci Královéhradeckého kraje byla v roce 2014 vybudována replika střílny pro zbraň L1 (Beneš, 2017).

V současnosti je v objektu budována expozice věnovaná vojenské historii z období konce 30. let minulého století v tehdejším Československu. Dále zde můžeme vidět expozici pěchotní a dělostřelecké munice z druhé světové války (Beneš, 2017).

11 Realizace výletů

Pro realizaci a tvorbu výletů jsem si zvolila formu projektu. Je důležité, abychom již při plánování projektu měli jasný cíl, věděli, čeho chceme daným výletem dosáhnout, proč směřujeme výlet tímto směrem a přemýšlíme, jak má výlet žáky obohatit. To vše mě vedlo k použití projektové metody.

V projektu jsem uplatnila **třífázový model učení**. Třífázový model učení probíhá v souladu s myšlenkovými procesy jedince, který daný projekt absolvuje. Umožňuje lepší zapamatování obsahu a dá se využít v širších souvislostech. Již podle názvu třífázový můžeme v projektu rozlišit tři hlavní fáze, kterými jedinec musí projít. První fází je **evokace**, v této fázi učitel zjišťuje dosavadní znalosti žáků k danému tématu a zároveň je motivuje k další činnosti. Druhou fází je **uvědomění**, v této fázi probíhají hlavní činnosti žáků, které je vedou k poznání nových znalostí a dovedností. Třetí fází, a to poslední, je **reflexe**, v této fázi dochází ke zpětnému ohlédnutí. Žák má možnost si utřídit a zařadit nově získané informace, znalosti a dovednosti (Zormanová, 2012).

Projektová metoda pomáhá k řešení problémů, nutí žáky ke komunikaci a spolupráci, což je dobré pro jejich budoucí život. Během projektu můžeme využít různých technologií, podporuje se vzdělávací rovnost a zahrnuje učivo do jednoho celku, který spolu souvisí a navazuje na sebe (Bie.org, 2017).

K dosažení cílů jsem využila tyto vyučovací metody: nejzákladnější a nejdůležitější metodou pro tyto projekty pro mne byla metody aktivizační. A to především metoda diskuze/rozhovoru a komunitní kruh. Díky této metodě jsem schopna zjistit, co si žáci myslí, co si zapamatují, a také mohu zjistit, čemu žáci nerozumí. Na toto navazuje schopnost dokázat vyjádřit své myšlenky a umět naslouchat druhým – rozvoj empatie a komunikačních dovedností.

Paralelně s touto metodou jdou i metody výukové, a to především metoda slovní, vyprávění a přednáška. Pomocí těchto metod mohu žákům vštípit jednotlivé informace do hlavy, a to vše za pomoci her a podobných aktivit.

Dále jsem volila metody zaměřené na pohybový aparát. Duše a tělo tvoří podle mého názoru jeden celek, proto je důležité působit na oba tyto aspekty zároveň. Žák si věci lépe a dlouhodobě zapamatuje, pokud si je může sám prožít.

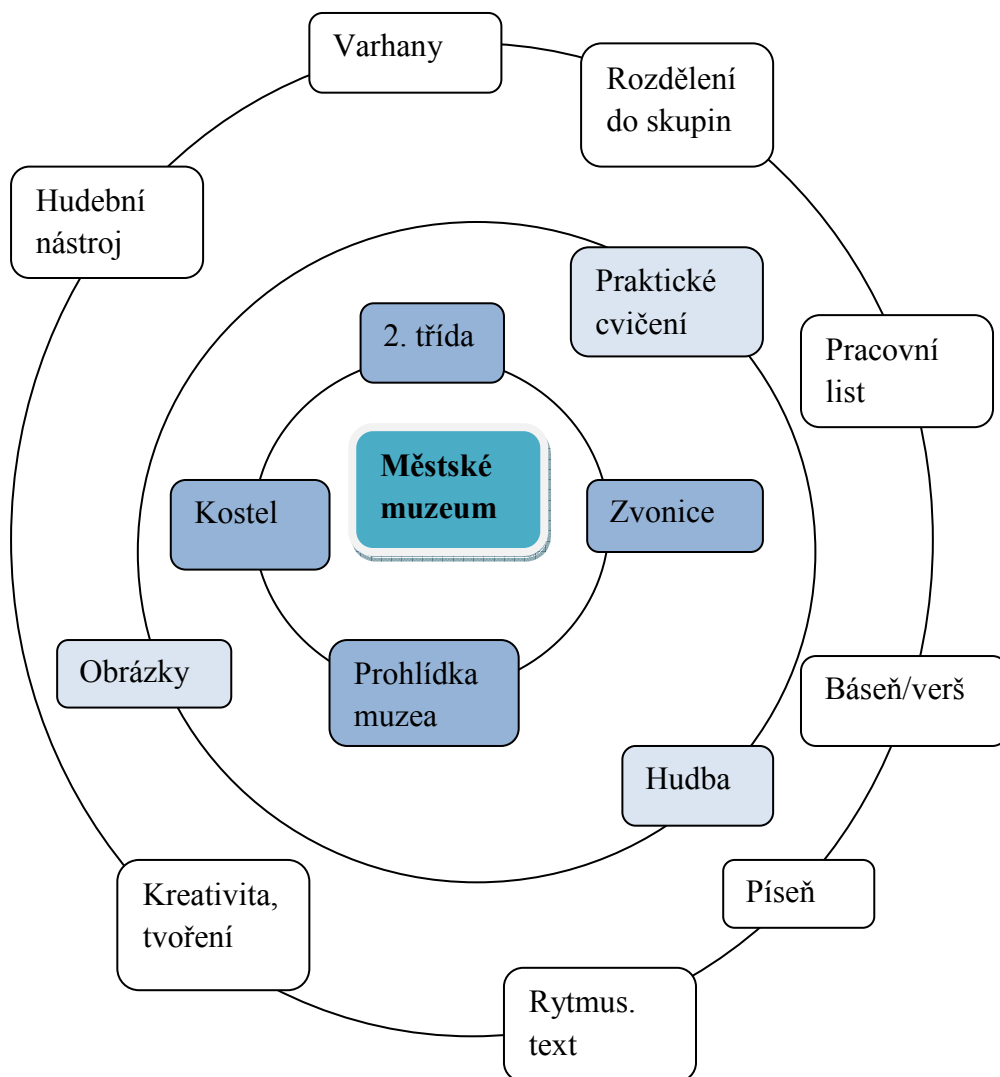
Při tvorbě výletů jsem nejprve uvažovala nad věkem účastníků, nadále nad hlavní náplní, vyučovacími předměty, které by výlety doprovázely. Snažila jsem se

zapojit do projektů veškeré předměty, které se na základních školách vyučují. Dále jsem se snažila využít veškeré poznatky o tvorbě projektu, které jsem získala během studia.

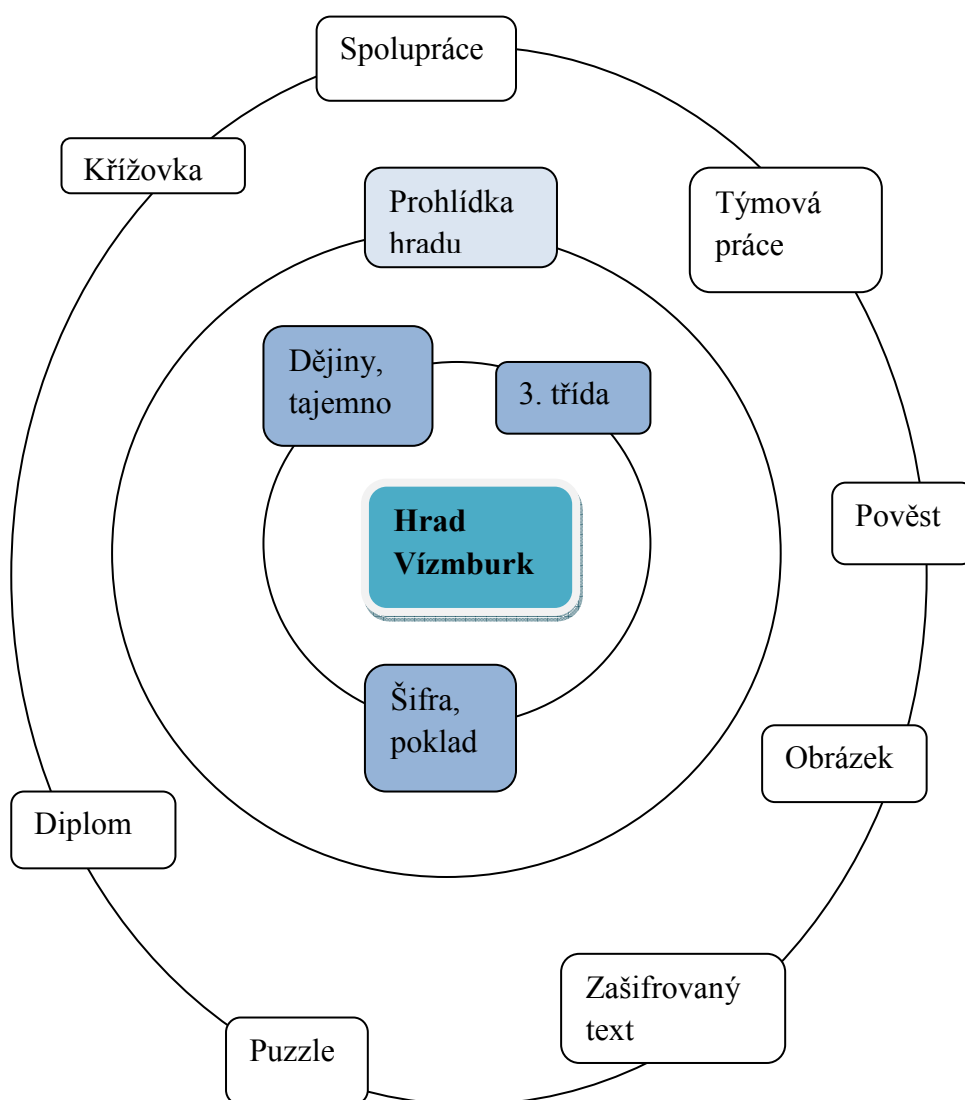
Při realizaci jednotlivých výletů mne celou dobu doprovázely a pomáhaly mi asistentky Šárka Levinská, Šárka Winklerová a Martina Holmanová, které můžete vidět na fotografiích v příložené fotodokumentaci.

12 Myšlenková mapa

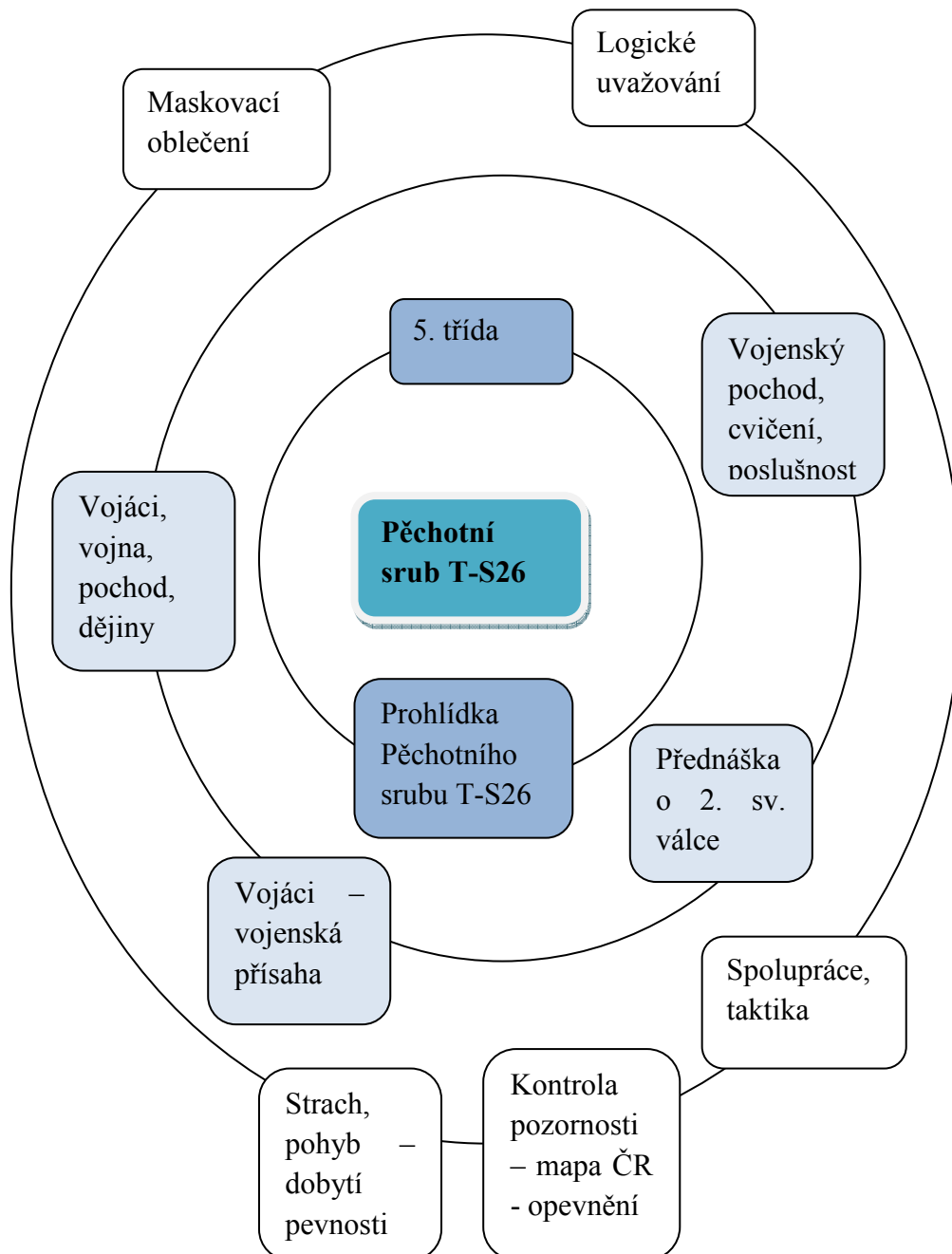
Tematické výtely do okolí Rtně v Podkrkonoší

Tematické výtely do okolí Rtně v Podkrkonoší

Tématické výtely do okolí Rtně v Podkrkonoší

13 Téma projektu:

Městské muzeum, Zvonice a Kostel sv. Jana Křtitele ve Rtni v Podkrkonoší

Délka projektu: 1 den

Věková skupina dětí: 2. třída

Oblast, která tvoří jádro projektu: Prvouka, hudební výchova

Další integrované oblasti:

Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Český jazyk, Matematika, Pracovní činnosti, Dramatická výchova

Smysl projektu:

Žáci poznají okolí v blízkosti školy, poznají historii města a uvidí, jak se pracovalo v dolech. Prozkoumají kostel se zvonící a zazpívají si společně s varhanami. Naučí se, jak fungují varhany, a dokážou popsat jednotlivé části varhan. Chceme žáky vést k tomu, aby si uvědomili, k čemu můžeme hudební nástroje používat a jak se k nim máme chovat.

Výstup:

Žák si vytvoří vlastní hudební nástroj.

Hlavní cíl:

Vést žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

Snažit se o všestrannost žáků.

Vést žáky k otevřené a účinné komunikaci.

Rozvíjet u žáků spolupráci, vzájemnou toleranci a respekt druhých při práci ve skupině.

Další cíle:

Žák dokáže pojmenovat muzea nacházející se v okolí školy.

Žák popíše vlastními slovy expozice v muzeu.

Žák zrytmizuje text a vytvoří melodii textu.

Žák navrhne následující sloku písně.

Žák popíše stavbu zvonice.

Žák vyjmenuje jména sošek evangelistů.

Žák pojmenuje patrona, který chrání rtyňský kostel.

Žák rozpozná a názorně ukáže části varhan.

Žák vytvoří vlastními prostředky hudební nástroj.

PLÁNOVÁNÍ:

Předpokládané činnosti s dětmi:

Sraz: před budovou Staré školy

Adresa: Horníků 440, Rtyň v Podkrkonoší 542 33

Čas: 8.00 hod

Předpokládaná doba **návratu: 12.30 hod**

Souhrnný plán aktivit

Tab. 1 – Souhrnný plán aktivit

Název aktivity	Časový plán	Hlavní cíl aktivity	Organizace, použité metody	Pomůcky
Muzea v okolí?	5-10 min	Vzbudit zájem žáků o plánovaný výlet	Diskuse, komunitní kruh	/
Práce s kartičkami	5-10 min	Rozdělit žáky do skupin	Skupinová práce, Pantomima	Kartičky s názvy muzeí
Zjišťuj a zapisuj	10-15 min	Zadání úkolu, přechod do muzea	Diskuse, frontální práce	Pracovní list – muzeum
Poslouchej	35-45 min	Prohlídka expozic	Výklad, exkurze,	-//-

a ptej se		muzea	skupinová práce	
Zvonice	10-15 min	Prohlídka zvonice	Výklad, exkurze, skupinová práce	-//-
Píseň – melodie – následující sloka	25-30 min	Vymyšlení melodie k textu písně, vymyšlení následující sloky	Skupinová práce, metoda inscenační	Psací potřeby
Pracovní listy	10-15 min	Kontrola pracovních listů	Frontální práce, diskuse, výklad	-//-
Svačina	15 min	/	/	/
Zima	5-10 min	Motivace žáků, žák vyvodí některé vánoční zvyky	Frontální práce, diskuse, výklad	/
Kostel sv. Jana Křtitele	10 min	Prohlídka kostela, žák vyjmenuje jména sošek evangelistů	Frontální práce, diskuse, výklad, rozhovor	/
Varhany	10 min	Žák pojmenuje části varhan	Frontální práce, diskuse, popis, metoda názorně demonstrace	/
Vánoční koleda	10 min	Žák zazpívá: Narodil se Kristus Pán	Frontální práce, inscenační metoda	Text písně
Otázky a odpovědi	5-10 min	Žák popíše části varhan, žák znázorní proud vzduchu proudící píšťalami	Skupinová práce, diskuse	Psací potřeby, Pracovní list – Co si pamatuješ o varhanách

Kontrola odpovědí	10 min	Společná kontrola pozornosti žáků během exkurze	Frontální práce, diskuse, rozhovor	Psací potřeby
Návrat ke škole	5-10 min	/	/	/
Co nás provázelo celým dnem?	5 min	Motivace žáků k vytvoření vlastního hudebního nástroje	Frontální práce, diskuse, rozhovor	/
Hudební nástroj	30 min	Žák sám vytvoří hudební nástroj	Individuální práce	Výtvarné potřeby, přírodniny
Celý den	5 min	Závěrečné shrnutí celého dne	Frontální práce, diskuse, rozhovor, komunitní kruh	/

Průběh aktivit

Tab. 2 – Průběh aktivit

ROZVRŽENÍ	POPIS ČINNOSTÍ	POMŮCKY
<p>Evokace</p> <p>Časové rozmezí 5-10 min</p> <p>DISKUSE</p>	<p>Muzea v okolí?</p> <p>Ptáme se žáků: Jezdíte často s rodiči na výlety? Kam nejčastěji jezdíte? Navštěvujete v rodiči i muzea? Kdo by mi řekl, co je to muzeum? Která muzea znáte? Je zde v okolí muzeum?</p>	<p>Kartičky s názvy muzeí v nejbližším okolí – Příloha 1</p>
<p>Uvědomění</p> <p>Časové rozmezí 5-10 min</p> <p>PANTOMIMA</p> <p>ROZDĚLENÍ DO SKUPIN</p>	<p>Práce s kartičkami</p> <p>Každý žák dostane do ruky kartičku s názvem některého muzea. Jejich úkolem bude <i>bez mluvení</i> se se spolužáky domluvit na tom, jaký název mají, <i>aniž by si mezi sebou kartičky ukázali</i>. Tím si žáky rozdělíme do 4 skupin.</p>	
<p>Časové rozmezí 10-15 min</p>	<p>Zjišťuj a zapisuj</p> <p>Ptáme se žáků: Které muzeum je nám nejbližší? Ano, Městské muzeum Rytyně v P. Abychom se o našem muzeu dozvěděli něco víc, půjdeme se tam podívat. Každá skupina bude mít za úkol společnými silami vypracovat pracovní list. Rozdání pracovních listů do skupin (1 pracovní list – 1 skupina). Chůze směr Městské muzeum.</p>	<p>Pracovní list – Příloha 2, 3</p> <p>Adresa: Pod Rychtou, 542 33 Rytyně v Podkrkonoší</p> <p>Otevírací doba: květen - říjen úterý - neděle: 9:00 - 12:00, 13:00 - 16:00 (poslední prohlídka v 15:30)</p>
<p>Časové rozmezí 35-45 min</p> <p>VÝKLAD</p>	<p>Poslouchej a ptej se</p> <p>Před muzeem se zastavíme a povíme si, jak se budeme uvnitř chovat. Dále je upozorním na to, že je důležité, aby se ptali na vše, co budou chtít k expozicím vědět.</p>	

<p>Časové rozmezí 10-15 min VÝKLAD</p>	<p>Prohlídka muzea s výkladem expozic. Žáci mohou po odborném výkladu prozkoumat expozice samostatně a ve skupinkách vypracovávat pracovní list – upozornit je na hluk.</p> <p>Zvonice Součástí muzea je i Zvonice. Ptáme se žáků: Z čeho je zvonice postavena? Jak může být zvonice stará? Kdo už ve zvonici byl? Prohlídka zvonice s výkladem</p>	<p><i>Vstupné 20,- Kč Děti - 10,- Kč</i></p> <p><i>Zvonice je v současné době kvůli probíhající rekonstrukci pro veřejnost nepřístupná.</i></p>
<p>Časové rozmezí 25 - 30 min VLASTNÍ TVORBA</p>	<p>Píseň – melodie – následující sloka Ptáme se žáků: Kde jsme dnes byli? Co jsme se zatím dozvěděli? Kdo to byl horník? Zkus se podívat na úryvek hornické písně, kterou si v práci zpívali, aby jim rychleji utíkal čas. Myslíš, že je ta píseň celá? Jakou má asi melodii? Vymyslíš další sloku? Ve skupinách vymýšlí melodii písně a další sloku. Poté si skupiny navzájem předvedou, co vytvořili. Tato činnost probíhá na velkém parkovišti vedle Kostela sv. Jana Křtitele.</p>	<p>Hudební nástroje: „body orchestra,“ co najdou, co mají u sebe, přírodniny</p>
<p>Reflexe Časové rozmezí 10-15 min</p>	<p>Pracovní listy Ptáme se žáků: Kde jsme zatím byli? Co jsme se dozvěděli? Co si budu nejlépe pamatovat? Co mě zaujalo? Jak ses cítil v roli horníka při zpěvu?</p>	
<p>Čas rozmezí 15 min</p>	<p>Svačina</p>	

<p>Evokace Časové rozmezí 5-10 min</p>	<p>Zima</p> <p>Ptáme se žáků: Jaká nás teď čekají roční období? Po podzimu následuje co? Kdo by věděl, co znamená advent? Co se slaví v zimě? A proč? Jaké máme vánoční zvyky?</p> <p>vánoční zvyky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vánoce jsou oslavou narození Ježíše Krista. • Ježíš Kristus je synem boha a Panny Marie. • Vánoce se slaví od 25. 12. do první neděle po 6. lednu. • Štědrý den se slaví 24. 12., kdy se rozdávají dárky. • Typická je výzdoba domu světýlky, stromeček, pečení cukroví. • Typická barva v domácnostech je červená, s ohledem na křesťanství to je fialová barva. • Rozkrajování jablka. • Tavení a nalévání oliva, apod. <p>Nyní se půjdeme podívat do Kostela sv. Jana Křtitele. Vaším úkolem bude <i>poslouchat a dozvědět se, jak se jmenují sošky evangelistů na kazatelně.</i></p>	<p>Adresa: Zádušní, 542 33 Rtně v Podkrkonoší</p> <p>Kontaktní informace: Římskokatolická farnost Rtně v Podkrkonoší Kostelecká 235 542 33 Rtně v Podkrkonoší Tel: 499 886140, 499 882101, 776 283 073</p>
<p>Uvědomění Časové rozmezí 10 min</p>	<p>Kostel sv. Jana Křtitele Projdeme si celý kostel s výkladem.</p>	<p>Varhaník: Staněk Jan 606 288 018</p>

<p>VÝKLAD Časové rozmezí 10 min</p>	<p>Varhany Ptáme se žáků: Kdo ví, jak se tento nástroj jmenuje? Věděl by někdo, jak se ovládají a díky čemu mohou fungovat? Podrobný popis varhan. (krásné vysvětlení a popis varhan nalezneme v knize <i>Heleny Karnetové – Hudební nástroje v souvislostech</i>) KARNETOVÁ, Helena (2015). <i>Hudební nástroje v souvislostech</i>. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-619-3.</p>	<p>Text písně – Příloha 4</p>
<p>Časové rozmezí 10 min</p>	<p>Vánoční koleda Zazpíváme si s žáky vánoční koledu: Narodil se Kristus Pán za doprovodu varhan. Po domluvě s varhaníkem si můžeme s žáky zazpívat i jiné písně, nebo jen tiše sedět v lavicích a poslouchat nějakou skladbu, kterou pan varhaník zahraje. Záleží na pozornosti žáků.</p>	<p>Pracovní list: Varhany – Příloha 5,6</p>
<p>Časové rozmezí 5-10 min</p>	<p>Otázky a odpovědi Žáci se rozdělí opět do skupin, ve kterých pracovali na začátku dne. Rozdám žákům pracovní listy s otázkami a oni zkusí společnými silami odpovědět na dané otázky.</p>	
<p>Reflexe Časové rozmezí 10 min DISKUSE</p>	<p>Kontrola odpovědí Ptáme se žáků: Jak se jmenují sošky evangelistů na kazatelně? Jak jste se cítili v prostorách kostela? Co se vám nejvíce líbilo? Zaujalo vás něco? Kdo doma zpívá koledy o Vánocích?</p>	

<p>Časové rozmezí 5-10 min</p>	<p>Návrat ke škole</p>	
<p>Evokace Časové rozmezí 5 min DISKUSE ROZHOVOR</p>	<p>Co nás provázelo celým dne? Ptáme se žáků: Čím byl náš den doprovázen. Vedeme je k tomu, aby si uvědomili, že během dne jsme velkou část věnovali zpěvu, hudební výchově. Co muzikant potřebuje? Chceme, aby žáci přemýšleli nad potřebami muzikantů a přišli na to, že jednou z hlavních součástí je hudební nástroj.</p>	<p>Výtvarné potřeby, přírodniny</p>
<p>Uvědomění Časová rozmezí 30 min</p>	<p>Hudební nástroj Každý žák si vytvoří vlastní hudební nástroj, pomocí přírodnin a dalších věcí, které najde. Tuto práci již dotváříme ve třídě.</p>	
<p>Závěrečná reflexe Časové rozmezí 5 min ROZHOVOR KOMUNITNÍ KRUH</p>	<p>Celý den Ptáme se žáků: Jak ses cítil během celého dne? Bylo něco, co tě překvapilo? Kam by ses znovu rád podíval? Co pro tebe bylo bezvýznamné? Co bys doporučil kamarádům?</p>	

14 Evaluace

První výlet se uskutečnil v sobotu 16. 9. 2017. Vzhledem ke svým pracovním povinnostem jsem nebyla schopná realizovat výlet v průběhu pracovního týdne. Na spolupráci v praktické části práce jsem se domluvila s ředitelkou ZŠ a ZUŠ Rтынě v Podkrkonoší Mgr. Hanou Vondráčkovou, konkrétně na možnosti realizovat výlety s žáky 2., 3. a 5. ročníku prvního stupně. Rodičům jsem prostřednictvím jejich žáků předala informace o výletech v tištěné podobě (vzor viz Příloha 26, 27, 28) měli podepsat souhlas s účastí svých dětí na výletě, případně žákům i dát peníze na vstupné atp.

Účast na výletě potvrdilo 8 žáků 2. ročníku, nicméně ráno před školu přišli pouze 3. Přesto jsme výlet zrealizovali. Žáci muzeum navštívili již dříve se školní družinou, proto některé informace o expozicích už znali.

Nečekaná situace pro mne nastala ve chvíli, kdy nám pracovník muzea, který nás měl expozicemi provést, řekl, ať si místo toho sami přečteme popisky. Díky tomu, že žáci nebyli v muzeu poprvé, tolik to nevadilo. Probrali jsme i různá související témata zjišťovali, co si pamatují. Návštěva muzea tedy pro žáky byla opakováním a velmi je to bavilo.

Dále následovala návštěva kostela. Byla jsem velmi mile překvapená, že se chlapcům v kostele líbilo. Byli zvědaví, neustále se ptali a zajímali se, na co jednotlivé věci jsou. Díky ochotě Marie Hejnové, manželce správce fary a kostela, si žáci mohli vše vyzkoušet a všude se podívat.

Když jsem se žáků zeptala, jestli má někdo nějakou otázku, zaskočil mě jeden z chlapců odpovědí: „A mohli bysme se společně pomodlit?“ Přitom vůbec nepocházel z křesťanské rodiny. Chtěl se pomodlit modlitbu *Andělíčku můj strážníku*, protože ho tuto modlitbu naučila babička.

Žákům se také velmi líbil výklad o varhanách, kde byl jejich počet spíš výhodou. Varhaník Jan Staněk vše chlapcům ukázal a vysvětlil. I on byl ve všem velmi vstřícný. Ukázal jim princip fungování varhan, kudy se vhání motorkem vzduch do píšťal, nechal je vstoupit do skříňky, kde jsou ukryté varhanní píšťaly, a hrál, aby kluci mohli sami pocítit, jaké to je, když se hraje a oni stojí uvnitř.

Bylo mi jasné, že varhaník bude hrát různými rejstříky, proto jsem chlapce dopředu upozornila, aby na to byli připravení.

Chlapci si mohli vyzkoušet, jak se na varhany hraje, a mohli dokonce přepínat rejstříky. Na závěr nám varhaník hrál různé melodie a společně jsme si zazpívali.

Zvonice je bohužel momentálně pro veřejnost uzavřená, ale alespoň nahlédnout jsme do ní mohli.

Po skončení výletu jsme společně vyplnili pracovní listy. Původně jsem plánovala práci ve skupinách, z čehož kvůli malému počtu žáků nakonec sešlo. Odpovědi si nejprve zkusili doplnit sami, poté jsme práci dokončili společně.

Vlastní výstup pro mě:

- a) Pokud plánuji výlet mimo standardní vyučovací dobu, je třeba s rodiči detailně rozebrat svůj záměr, aby byla šance na větší účast.
- b) Pokud očekávám odborný výklad v muzeu, respektive jakýkoli jiný odborný výklad, je třeba se předem dobře domluvit s jednotlivými pracovníky.
- c) Čas strávený u varhan by mohl být delší, aby všichni měli prostor si vše dobře prohlédnout a vyzkoušet.
- d) Pro příště bych rovněž žáky dopředu upozornila, že budeme jako výstup výletu vytvářet hudební nástroje z přírodnin, aby s tím počítali a tušili, co je čeká.

Podle mého názoru se výlet podařil, žáci byli aktivní, dobře spolupracovali, projektové cíle byly naplněny.

15 Téma projektu:

Putování za tajemstvím? - Hrad Vízmburk

Délka projektu: 1 den

Věková skupina dětí: 3. třída

Oblast, která tvoří jádro projektu: Prvouka

Další integrované oblasti:

Výtvarná výchova, Hudební výchova, Tělesná výchova, Český jazyk, Matematika, Pracovní činnosti, Dramatická výchova

Smysl projektu:

Žáci se naučí spolupracovat a komunikovat mezi sebou, radit si a pomáhat, aby došli ke zdárnému cíli. Žák se podívá do nedalekého Hradu Vízmburk. Žák napíše vlastní pověst.

Výstup:

Žák získá badatelský diplom.

Hlavní cíl:

Vést žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

Snažit se o všestrannost žáků.

Vést žáky k otevřené a účinné komunikaci.

Rozvíjet u žáků spolupráci, vzájemnou toleranci a respekt k druhým při práci ve skupině.

Další cíle:

Žák doplní křížovku.

Žák rozhoduje verš.

Žák rozšifruje text.

Žák identifikuje místo na fotografii.

Žák složí puzzle.

Žák seřadí text tak, aby dával smysl.

Žák pojmenuje zakladatele hradu Vizmburk.

Žák vydedukuje typické znaky pověsti.

Žák vytvoří vlastní pověst.

PLÁNOVÁNÍ:

Předpokládané činnosti s dětmi:

Sraz: před budovou Nové školy

Adresa: Školní 662, 542 33 Rtyně v Podkrkonoší

Čas: 8.00 hod

Předpokládaná doba **návratu: 15.00 hod**

Souhrnný plán aktivit

Tab. 3 – Souhrnný plán aktivit

Název aktivity	Časový plán	Hlavní cíl aktivity	Organizace, použité metody	Pomůcky
Poklad	5-10 min	Vzbudit zájem žáků o plánovaný výlet	Diskuse, komunitní kruh	/
Hledání první šifry	10-15min	Žák vyřeší šifru a zjistí směr výletu	Rozhovor, frontální a skupinová práce, badatelská metoda	Křída, přírodniny, šifra – křížovka
Přechod na dané stanoviště	5-10 min	Hledání druhé šifry	Skupinová práce	Verš
Druhá šifra	5-10 min	Žák rozluští šifru ukrytou ve verši	Skupinová práce, diskuse, badatelská	Verš

			metoda	
Přechod na další stanoviště	10-15 min	Hledání třetí šifry	Skupinová práce	Šifra
Třetí šifra	15-20 min	Žák převede šifru do psané podoby	Skupinová práce, diskuse, badatelská metoda, nácvik pohybových dovedností	Šifra
Přechod na další stanoviště	5-10 min	Hledání čtvrté šifry	Skupinová práce	Fotografie
Čtvrtá šifra	5 minut	Žák identifikuje místo na fotografii	Skupinová práce, diskuse, badatelská metoda, identifikace	Fotografie
Přechod na další stanoviště	5-10 min	Hledání páté šifry	Skupinová práce	Puzzle
Pátá šifra	10-15 min	Žák složí puzzle a seřadí text tak, aby dával smysl	Skupinová práce, diskuse, interpretace, čtení s porozuměním	Puzzle
Cílové stanoviště – Hrad Vízmburk	40-45 min	Společný přesun ke hradu	/	/
Svačina	15 min	/	/	/
Hrad Vízmburk	30 min	Společná prohlídka hradu	Výklad, exkurze	/

Hrad Vízmburk rozloučení	5 min	Společná reflexe prohlídky	Komunitní kruh, diskuse	/
Zakladatel hradu	10 min	Motivace žáků, žák vydedukuje základní prvky pověsti	Diskuse, výklad, skupinová práce	Pověst
Pověst	15-20 min	Žák vytvoří vlastní pověst	Diskuse, výklad, skupinová práce	Pověst, psací potřeby
Čtení pověstí	10 min	Žák přečte vytvořenou pověst	Komunitní kruh, diskuse	/
Poklad - diplomy	5 min	Motivace žáků k najetí pokladu	/	Poklad- diplomy
Šestá šifra	10 min	Hledání pokladu, předávání diplomů	Komunitní kruh	Diplomy
Závěrečná reflexe	10 min	Společné shrnutí dne	Komunitní kruh, diskuse	/
Návrat ke škole	60 min	Společný odchod ke škole	/	/

Průběh aktivit

Tab. 4 – Průběh aktivit

ROZVRŽENÍ	POPIS ČINNOSTÍ	POMŮCKY
<p>Evokace Časové rozmezí 5-10 min DISKUSE</p>	<p>Poklad Kdo by mi řekl, co je poklad? Co si pod tím pojmem můžeme představit? Našel z vás už někdo nějaký poklad? Co je to tajemství? Dnes se vydáváme na tajemný výlet. Půjdeme podle šipek, které nám ukazují cestu, ale nebude to tak jednoduché, cestou budeme muset splnit několik úkolů, abychom se dozvěděli, kam náš dnešní tajný výlet směřuje. (šipkovaná s šifrou)</p>	
<p>Uvědomění Časové rozmezí 10- 15 min ROZHOVOR</p>	<p>Hledání první šifry Žáci hledají, kde by u školy mohla být ukryta první šifra. Když šifru najdou, pokouší se o rozluštění. Křížovka – tajenka: ZELENÝ KŘÍŽ – LÉKÁRNA</p>	<p>Křída, přírodniny, křížovka Příloha 7, 8</p>
<p>Časové rozmezí 5-10 min</p>	<p>Přechod na dané stanoviště, hledání druhé šifry Žáci mají za úkol před lékárnou najít druhou šifru</p>	<p>Křída, přírodniny, verš</p>
<p>Časové rozmezí 5 -10 min</p>	<p>Druhá šifra Šifra obsahuje verš: <i>Tam, kde vodní oko leží, boudy budky se k ní kloní.</i></p> <p>Ptáme se žáků: Co by mohlo symbolizovat vodní</p>	<p>Příloha 9, 10</p>

<p>Časové rozmezí 10-15 min</p>	<p>oko? Co by mohly být boudy budky? Kam se asi půjde? Půjde se směr Žabárna (rybník, u kterého jsou chatky), kde nás čeká další šifra.</p> <p>Přechod na další stanoviště, hledání třetí šifry Žáci mají za úkol u Žabárny najít třetí šifru</p>	<p>Křída, přírodniny, šifra</p>
<p>Časové rozmezí 15-20 min BADATELSKÁ METODA NÁCVIK POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ</p>	<p>Třetí šifra Žáci mají za úkol najít dvě obálky se šifrou. Je na nich psané pořadí, kterou mají rozdělat jako první a kterou jako druhou. Po přečtení první obálky zjistí, že se mají rozdělit do dvou velkých skupin a domluvit se, jak si <i>budou mezi sebou ukazovat čísla, znaky a písmena bez mluvení</i>. V druhé obálce již najdou informace pro každou skupinu zvlášť. Jedna skupina dostane text napsaný šifrou a druhá skupina dostane řešení k jednotlivým znakům šifry. První skupina ukáže, pomocí toho na čem se žáci domluvili, př.: 3H a druhá skupina se podívá na řešení a zjistí, že pod 3H se ukrývá písmeno B, a ukáže, pomocí toho jak se domluvili, první skupině písmeno B. Vše probíhá v naprosté tichosti. Ten, kdo promluví, jde na trestnou lavici a dál se rozšifrování neúčastní. Vedeme žáky ke zdokonalení dorozumívacích schopností.</p>	<p>Šifra Příloha 11, 12, 13</p>
<p>Časové rozmezí 5-10 min</p>	<p>Přechod na další stanoviště, hledání čtvrté šifry</p>	

<p>Časové rozmezí 5 minut IDENTIFIKACE</p>	<p>Žáci mají za úkol najít čtvrtou šifru</p> <p>Čtvrtá šifra</p> <p>Žáci mají za úkol identifikovat místo na fotografii a zjistit, kterým směrem to je, aby mohli pokračovat v cestě. Další šifra bude na tomto dalším místě.</p> <p>Na fotografii bude nedaleký dům.</p>	<p>Křída, přírodniny, fotografie Příloha 14, 15</p>
<p>Časové rozmezí 5-10 min</p>	<p>Přechod na další stanoviště, hledání páté šifry</p> <p>Žáci mají za úkol najít pátou šifru</p>	
<p>Časové rozmezí 10-15 min INTERPRETACE ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p>	<p>Pátá šifra</p> <p>Žáci se rozdělí do čtyř skupin. Každá skupina dostane svoje puzzle. Když všechny skupiny složí puzzle, mají přijít na to, že se jedná o jeden souvislý text, který jim poradí, kde je cíl našeho výletu. Musí seřadit části textu tak, aby text dával smysl.</p> <p>Text – Výsadní listina Jiřího z Poděbrad rychtáři Janu Vaninovi z roku 1456</p> <p>V této listině se dočtou o historii města a měli by vydedukovat, že naše cesta pokračuje k Hradu Vízmburk. Popřípadě je navedeme.</p>	<p>Křída, přírodniny, puzzle Příloha 16, 17</p>
<p>Časové rozmezí 40-45 minut</p>	<p>Cílové stanoviště – Hrad Vízmburk</p> <p>Společný přesun ke hradu</p>	
<p>Časové rozmezí 15 min</p>	<p>Svačina</p>	

<p>Časové rozmezí 30 minut VÝKLAD</p>	<p>Hrad Vízmburk Žáky poučíme o tom, jak se mají chovat, a připravíme je na prohlídku hradu s výkladem.</p>	<p>Otevírací doba Květen, červen, září: sobota, neděle: 10 - 18 hodin Červenec, srpen: denně: 10 - 18 hodin</p>
<p>Reflexe Časové rozmezí 5 min KOMUNITNÍ KRUH DISKUSE</p>	<p>Hrad Vízmburk rozloučení Ptáme se žáků: Jak ses cítil během prohlídky? Co tě nejvíc zaujalo? Chtěl bys žít v té době? Koho bys sem někdy vzal na výlet?</p>	<p>Vstupné na nádvoří hradu: děti do 6 let zdarma děti od 6 let 30 Kč dospělí 30 Kč</p>
<p>Evokace Časové rozmezí 10 min</p>	<p>Zakladatel hradu Ptáme se žáků: Postřehl někdo z vás, jak se jmenoval zakladatel hradu? Pokud ne, nevadí, společně si o něm něco povíme, pohodlně se posaďte a poslouvejte. Přečtu jim pověst o zakladateli hradu.</p>	<p>Pověst, psací potřeby</p>
<p>Uvědomění 15-20 min DISKUSE VÝKLAD SKUPINOVÁ PRÁCE</p>	<p>Pověst Ptáme se žáků: Co je to pověst? Co všechno patří do pověsti? Tímto jim dáváme podklady pro napsání vlastní pověsti. Žáky rozdělíme do čtyř skupin. Ve skupinách spolupracují a snaží se společně vymyslet vlastní pověst o zakladateli hradu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pověst je epický útvar lidové slovesnosti. • Jádro příběhu může být pravdivé, ale díky ústnímu převyprávování je příběh kvůli dramatičnosti a líbivosti značně vylepšen (ztráta věrohodnosti). • Pověsti jsou vždy místně i časově lokalizovány a svými vypravěči a 	<p>Příloha 19</p>

<p>Reflexe Časové rozmezí 10 min KOMUNITNÍ KRUH DISKUSE</p> <p>Evokace Časové rozmezí 5 min</p>	<p>posluchači byly, jsou a budou považovány za pravdivé - tím se liší od pohádek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Většinou pověsti obsahují nadpřirozené bytosti a tragický konec. • Druhy pověstí: <ul style="list-style-type: none"> ○ místní (o hradu, kapliče, studánce...) ○ historické (minulost národa) ○ o výjimečných lidech ○ heraldické (o erbech, znacích) ○ démonické (o vodníkovi, polednici...) ○ současné (městské, moderní) ○ legendární (je tu pravdivá postava, která je známa) <p>Čtení pověstí Žáci se pohodlně posadí. Skupiny zvolí svého zástupce nebo vymyslí nějaký způsob, jak pověst přečtou ostatním. Po přečtení všech čtyř pověstí se zamyslíme nad tím, jak se práce povedla. Co oceňujeme, kdo měl dobrý nápad, kde by to chtělo ještě více propracovat.</p> <p>Poklad - diplomy Během toho, když žáci tvoří pověst, ukryjeme nějak „poklad,“ je to obálka s diplomy. Pak se jich budeme ptát: A co ten poklad, o kterém jsme se bavili na začátku? Není tady ještě nějaký?</p>	
---	---	--

Uvědomění	Šestá šifra - poklad	
Časové rozmezí 10 min	Hledání ukrytého pokladu. Když poklad najdou, předáme žákům diplomy. Diplom správného badatele	Poklad – diplomy
Závěrečná reflexe	Závěrečná reflexe	Příloha 18
Časové rozmezí 10 min	Jak se vám badatelsky založený výlet líbil? Byly šifry jednoduché, nebo naopak těžké? Bylo by něco, co byste změnili? Jak jste se cítili v roli badatelů? Doporučili byste někomu tento výlet?	
KOMUNITNÍ KRUH DISKUSE		
Časové rozmezí 60 min	Návrat ke škole	

16 Evaluace

Druhý výlet se uskutečnil v sobotu 7. 10. 2017, tentokrát s žáky 3. ročníku prvního stupně, a zavedl nás ke zřícenině hradu Vízmburk. Na výlet tentokrát dorazily čtyři žákyně. Jednalo se o tajný výlet, žáci neměli vědět, kde je cíl našeho výletu, alespoň takové byly pokyny, které rodiče dostali. Někteří z nich však bohužel svým dětem cíl trasy prozradili. Když jsem se dívek jednotlivě ptala, zda znají cíl našeho putování, jedna mi řekla, že ví, kam jdeme, ale ostatním nic po celou dobu neřekla.

První aktivita, kterou jsem měla pro dívky připravenou, proběhla ve velmi dobrém duchu. Dívky spolupracovaly a zároveň se snažily na odpovědi přijít samostatně a nedoptávat se mne. Přes různé pomůcky a učivo, které již znaly, přišly téměř na 70 % odpovědí do křížovky. Pouze na nepatrnou část se mne doptaly a s malou radou hned věděly odpovědi. Překvapilo mě, jak rychle a správně křížovku vyluštily. Ovšem s tajenkou už měli potíž. Nemohly se dobrat k tomu, kde a na jakém domě je použit zelený kříž.

Když jsme tajenku vyřešily, dostaly jsme se na další a další stanoviště. Rešení a hledání šifer dívkám nedělalo problém. Ovšem, když bych si tento výlet připravovala pro další skupinu, upravila bych s největší pravděpodobností výběr šifer. Zašifrovaný text byl dlouhý, a protože bylo dívek málo, celkem dlouho trvalo, než šifru vyluštily. Je otázkou, zda by se většímu počtu lidí podařilo vyluštit šifru rychleji. Proto bych se pro další použití této šifry zamyslela, zda text nezkrátit.

Dále jsem usoudila, že poslední šifra před samotnou prohlídkou byla také pro dívky příliš těžká, proto jsme ji jen zkrátily a z textu si přečetly pouze úryvek. Naopak skládání textu bylo dobré. Jen se příště také zamyslím nad délkou textu, zda by se nedala použít i fotografie na složení a k tomu text. Tato aktivita byla pro dívky příliš těžká. Pokud bych ji chtěla příště zachovat, musel by být výlet určen pro starší ročník.

Také by bylo dobré uzpůsobit typy aktivit k počasí. My měly celkem chladné počasí, takže byla dívkám během některých aktivit zima. Pro příště bych tento výlet volila spíše za letního počasí, protože také hledání šifer se v lese zvrhlo k hledání hub. Ale i tak jsme výlet stihly v plánovaném čase.

Samotná prohlídka hradu dívky zaujala a bavila. Mohly si projít různá zákoutí hradu a vyzkoušet si některé věci, jako například mučicí nástroje v hladomorně, nebo rytířskou výzbroj. Při prohlídce dívky poslouchaly a nenastal žádný problém.

Nejvíce se dívky pozastavily nad poznámkou pana průvodce, že se tehdy dívky provdávaly a měly děti v deseti až dvanácti letech. Dívkám bylo osm let a představa, že by za dva roky měly být ženou a matkou pro ně byla přinejmenším zarážející.

Pověst dívky také bavila, ale místo psaní, protože byla opravdu zima, jsme konec vymýšlely ústně. Také jedna z možných alternativ, které mne nenapadly během tvoření projektu, ale až v praxi.

Při závěrečné reflexi dívky samy výlet hodnotily kladně. Chtěly by výlet znovu absolvovat a velmi je bavilo hledání šifer. Pouze závěrečná šifra pro ně byla zklamáním, když zjistily, že pokladem je badatelský diplom a ne pytlík bonbonů. Po diskusi s jejich rodiči jsem usoudila, že jsem udělala dobře, že je čekal pouze diplom bez sladké odměny. Jedna maminka mi řekla: „Je dobře, že nedostaly bonbon, aspoň si uvědomí, že na konci všeho nejsou sladkosti!“ Na druhou stranu pro příště by mohli kromě badatelského diplomu každý získat i například prstýnek z pouti či symbolickou korunu jako „skutečný“ poklad.

Pro příště bych pátou šifru vyřešila tím, že bych dala jen úryvek a fotografii listiny jako puzzle. Tento text byl pro takto malé žáky nepřiměřený.

Celkově výlet hodnotím kladně. Projektové cíle byly naplněny.

17 Téma projektu:

Pěchotní srub T-S 26 - ODOLOV

Délka projektu: 1 den

Věková skupina dětí: 5. třída

Oblast, která tvoří jádro projektu: Prvouka

Další integrované oblasti:

Výtvarná výchova, Hudební výchova, Tělesná výchova, Český jazyk, Matematika, Pracovní činnosti, Dramatická výchova

Smysl projektu:

Žák se dozví základní informace o druhé světové válce, vyzkouší si sám být vojákem a uvědomí si, jak se lidem dřív žilo.

Výstup:

Žák vytvoří mapu vojenských opevnění ČR.

Hlavní cíl:

Vést žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.

Snažit se o všestrannost žáků.

Vést žáky k otevřené a účinné komunikaci.

Rozvíjet u žáků spolupráci, vzájemnou toleranci a respekt k druhým při práci ve skupině.

Další cíle:

Žák seřadí vojenské hodnosti podle posloupnosti.

Žák vyjmenuje základní informace o 2. sv. válce.

Žák přednese vojenskou přísahu.

Žák pojmenuje jednotlivé části bunkru T-S 26.

Žák vytvoří mapu vojenských opevnění ČR.

PLÁNOVÁNÍ:

Předpokládané činnosti s dětmi:

Sraz: před budovou Nové školy

Adresa: Adresa: Školní 662, 542 33 Rtyně v Podkrkonoší

Čas: 8.00 hod

Předpokládaná doba **návratu: 15.00 hod**

Souhrnný plán aktivit

Tab. 7 – Souhrnný plán aktivit

Název aktivity	Časový plán	Hlavní cíl aktivity	Organizace, použité metody	Pomůcky
Kartičky s vojenskými hodnotmi	10 min	Vzbudit zájem žáků o plánovaný výlet, žáci mají najít a seřadit vojenské hodnotmi	Skupinová práce	Kartičky s vojenskými hodnotmi
Společná kontrola	5 min	Kontrola hodnotmi, motivace k přednášce	Skupinová práce, diskuse	Kartičky s vojenskými hodnotmi
Přednáška o 2. sv. válce	45 min	Přednáška o 2. sv. válce	Výklad, diskuse	/
Přechod do lesa	15 min	Společný přesun na další stanoviště	/	/
Vojenská přísaha	30 min	Plížení se lesem a naučení se vojenského slibu	/	Kartičky s vojenskou přísahou
Vojenský	90 min	Společný přesun	/	/

pochod		k Bunkru T-S 26		
Svačina	15 min	/	/	/
Bunkr T-S 26	30 min	Prohlídka Bunkru s výkladem	/	/
Vojenský pochod 2	70 min	Společný přesun směrem zpět ke škole	/	/
Dobývání pevnosti	20-30 min	Žák ubrání vlastní pevnost	Skupinová práce	Dvě vlajky různé barvy
Vojenský pochod 3	30 min	Společný návrat ke škole	/	/
Mapa opevnění	30 min	Žák vytvoří mapu opevnění ČR a sepíše stručně, co se během dne dozvěděl	Individuální práce	Psací potřeby, mapa ČR
Závěrečná reflexe	10 min	Společné shrnutí celého dne	Diskuse, rozhovor, komunitní kruh	/

Průběh aktivit

Tab. 8 – Průběh aktivit

ROZVRŽENÍ	POPIS ČINNOSTÍ	POMŮCKY
<p>Evokace</p> <p>Časové rozmezí 10 min</p> <p>SKUPINOVÁ PRÁCE</p>	<p>Kartičky – vojenské hodnosti</p> <p>Všude po okolí školy schováme kartičky s vojenskými hodnostmi. Žáci se rozdělí do dvou skupin, jejich úkolem bude kartičky najít, přinést vždy pouze po jedné na určené stanoviště a poté, když mají karty všechny, hodnosti seřadit tak, jak si myslí, že jsou po sobě.</p>	<p>Kartičky – vojenské hodnosti</p> <p>Příloha 20, 21</p>
<p>Uvědomění</p> <p>Časové rozmezí 5 min</p> <p>DISKUSE</p>	<p>Společná kontrola</p> <p>Ptáme se žáků: Proč tu máme zrovna vojenské hodnosti? O čem se dnes budeme bavit? – motivace k tématu druhé sv. války</p> <p>Abychom se k tomu dozvěděli něco víc, musíme jít na chvíli do třídy (tam bude čekat pan Burdych – expert na místní dění během války – dělá přednášky).</p>	<p>Pan Burdych</p> <p>Tel.: 737 935 829</p>
<p>Uvědomění</p> <p>Časové rozmezí 45 min</p> <p>VÝKLAD</p> <p>DISKUSE</p>	<p>Přednáška o 2 sv. válce</p> <p>Upozorníme žáky na to, jak se mají během přednášky chovat. Dále jim zdůrazníme možnost, že se mohou ptát na to, co je zajímavé ohledně tématu, a na to, čemu nerozumí.</p>	
<p>Časové rozmezí 15 min</p>	<p>Přechod do lesa</p> <p>Společný přechod směrem k nedalekému vlakovému nádraží ve Rtyni a lesu nad ním.</p>	

Časové rozmezí 30 min	<p>Vojenská přísaha</p> <p>Každý žák má za úkol se v lese pohybovat tak, aby jej nikdo další neviděl (plížit se, maskovat se). Jako voják před nepřítelem. Po stromech v lese jsou umístěné kartičky s textem vojenského slibu. Žáci mají za úkol kartičky najít a slib se naučit (červená, modrá, zelená, žlutá). Když jej umí, mají se vrátit na stanoviště, kde budu čekat já, a slib mi říci. Pokud ho řeknou špatně, musí se vrátit do lesa a opět hledat kartičky. Kdo slib řekne správně, stává se v tuto chvíli vojákem a čeká na další pokyny.</p>	Kartičky - s vojenskou přísahou Příloha 22, 23
Časové rozmezí 90 min	<p>Vojenský pochod</p> <p>Společný přechod pochodem ve vojenském útvaru k Bunkru T-S 26.</p>	Otevírací dny: květen 11.-12.5. sobota 11.00-17.00,
Časové rozmezí 15 min	<p>Svačina</p>	neděle 10.00-14.00 Červenec 5.-6.7. pátek
Časové rozmezí 30 min	<p>Bunkr T-S 26</p> <p>Prohlídka bunkru s odborným výkladem.</p>	11.00-17.00, sobota 10.00-14.00
Časové rozmezí 70 min	<p>Vojenský pochod 2</p> <p>Společný přesun směrem zpět ke škole. Cestou vybereme vhodné místo v lese, kde se zastavíme a zahrajeme si další společnou hru.</p>	Říjen 26.-27.10. sobota 11.00-17.00, neděle 10.00-14.00
Časové rozmezí 20-30 min SKUPINOVÁ PRÁCE	<p>Dobývání pevnosti</p> <p>Rozdělíme žáky na dvě skupiny. Každá skupina dostane vlajku, tuto vlajku musí chránit před druhou skupinou. Každá skupina si najde v lese</p>	Jinak po tel. domluvě Souček Michal +420732633022

	<p>místo, kde se bude nacházet jejich pevnost, kde bude vlajka celou dobu ponechána. Úkolem žáků je chránit svoji vlajku a vzít nepřátelskému družstvu vlajku jejich. Žáci se musí pohybovat tak, aby je soupeř neviděl. Když se mezi sebou žáci uvidí, musí říct jméno dotyčného a ten vypadává ze hry (podle času a zájmu žáků můžeme hrát několikrát po sobě, můžeme změnit místo pevnosti).</p>	Dvě vlajky různé barvy
<p>Časové rozmezí 30 min</p>	<p>Vojenský pochod 3 Společný návrat ke škole.</p>	
<p>Časové rozmezí 30 min INDIVIDUÁLNÍ PRÁCE</p>	<p>Mapa opevnění Ve škole každý žák dostane mapu České republiky. Jejich úkolem bude zakreslit, kde všude se nacházelo vojenské opevnění a stručně sepsat, co se dnes dozvěděli.</p>	
<p>Závěrečná reflexe 10 min DISKUSE ROZHOVOR KOMUNITNÍ KRUH</p>	<p>Závěrečná reflexe Ptáme se žáků: Co jste se během dne dozvěděli? Co vás nejvíce zaujalo? Chtěli byste v této době žít? Jak se vám říkala vojenská přísaha? Jak se cítil uvnitř bunkru? Co si budeš pamatovat? Doporučil bys tento výlet někomu?</p>	<p>Psací potřeby, mapa ČR Příloha 24, 25</p>

18 Evaluace

Poslední výlet k Pěchotnímu srubu T-S 26 se konal 14. 10. 2017. Žáků se účastnilo šest žáků páté třídy. Tentokrát se jednalo opět pouze o mužskou sestavu. Nejprve se přihlásil pouze jeden žák, ale posléze, když jsem se začala více soustředit na propagaci aktivit během výletu, se zájemců objevilo víc.

Již během první aktivity, a to hledání kartiček a srovnání jednotlivých vojenských hodnot, jsem byla mile překvapena, jak aktivita žáky pohltila. Jakmile objevili kartičku protějšího družstva, dělali, že nic nenašli anebo ji ještě důkladněji ukryli. Už během první aktivity se u žáků projevila soutěživost a taktika.

Následovala přednáška s panem Burdychem. Obávala jsem se, že budou žáci vyrušovat, ale spletla jsem se. Celou dobu se ptali a chtěli zjišťovat další a další informace. Velmi je zaujala fotodokumentace, kterou pan Burdych svoji přednášku doprovázel. Osud jeho rodiny byl pozoruhodný a i chlapce velmi zaujal.

Po přednášce jsme se vydali na další stanoviště. Hledání kartiček po lese s vojenským slibem žáky nadchl. Přesto jsem žáky přecenila. Myslela jsem, že když se jedná o „vojáky“ bude během výletu panovat kázeň a „fair play,“ nicméně v průběhu výletu se mi přiznali, že úplně podle pravidel nehráli. Domlouvali se na společné taktice, i když každý měl jednat sám za sebe. Kartičky si sundali, dali na jedno místo a společnými silami se snažili slib naučit. Ani jeden z adeptů se nedokázal celý slib naučit doslovně, jeden zvládl dvě třetiny. I tato aktivita byla příliš obtížná.

Výstup na Odolov byl náročný, částečně i proto, že žáci nejsou zvyklí na větší pohyb a delší chůzi.

Prohlídka bunkru byla velmi zajímavá. Pan průvodce chlapcům ukázal veškeré prostory a mohli si některé expozice i vyzkoušet. Během prohlídky se žáci neustále zajímali a doptávali na typy munice atd.

Předposlední aktivita žáky zaujala nejvíce. Mohli si společně domluvit taktiku a začít spolupracovat. Tak jako během první aktivity podváděli, tak při této aktivitě naopak pravidla přísně dodržovali a pokřikovali na ty, kteří pravidla nedodržovali. Pro příští výlet bych se více zaměřila na striktní dodržování pravidel během celého výletu a na větší kázeň. Myslím si, že to bylo ovlivněno také tím, že jsem s touto třídou

pracovala vůbec poprvé. Pochopitelně, když by se jednalo o mé žáky, dopředu bych je na požadovanou kázeň připravila.

Při závěrečné aktivitě jsem se snažila získat od žáků zpětnou vazbu. Zajímala jsem se o to, co pro ně bylo nejpřínosnější, co si budou nejlépe pamatovat, co je překvapilo, nebo naopak co již znali a jakou aktivitu by si znovu zopakovali. Žáci se v odpovědích shodli: Velmi je bavila přednáška a nejlépe je zaujaly fotografie a s nimi spojený příběh. Dále je fascinovala prohlídka bunkru. Největším zážitkem byly praktické ukázky, které si mohli sami vyzkoušet. Jako nejlepší aktivitu zvolili dobývání pevnosti, což bylo vidět již na chování žáků během aktivity.

Celkově jsem měla z výletu dobrý pocit, stihli jsme vše, co jsem měla naplánované i přibližně v časech, které jsem pro aktivity rozvrhla. S žáky jsme probrali základní informace o druhé světové válce, které využijí během učiva v druhém pololetí. Příště bych se více zaměřila na kontrolu pravidel, jinak byly aktivity adekvátní k věku žáků a nic bych na nich neměnila. Projektové cíle byly naplněny.

19 Závěr

Pro realizaci své diplomové práce jsem si zvolila téma Putování po okolí Rtyně v Podkrkonoší. Cílem bylo popsat historická místa, vytvořit tři výlety a daná místa s žáky rtyňské školy navštívit.

Cílem první části bylo popsat historii města, jeho vývoj a současnost. Nedílnou součástí je historické zmapování míst v nejbližším okolí města, která byla stěžejní pro vytvoření výletů. Vybrala jsem místa, která považuji za nejzajímavější a nejdůležitější památky z historie daného regionu.

Cílem druhé části bylo podrobně rozpracovat jednotlivé výlety a realizovat je v praxi. Pro realizaci výletů jsem zvolila metodu projektu. Jednotlivé výlety jsem dopodrobna vypracovala i s kopírovatelnými listy, které obsahují všechny použitý materiál tak, aby mohl být dále využit jiným pedagogem, nebo aby mohl sloužit alespoň jako inspirace pro jeho práci.

Domnívám se, že cíle práce se mi podařilo naplnit. Výlety považuji za dostatečně rozpracované a připravené k dalšímu použití. Případné poznámky o drobných změnách a doporučeních jsou rozepsané v jednotlivých evaluacích výletů.

Výlety jsou připraveny zábavnou formou, aby se žáci naučili důležité informace, ale zároveň je to bavilo. Toto tvrzení jsem si ujistila po rozhovoru s některými rodiči, kteří byli konceptem výletů nadšeni. Jedinou zásadní chybou byla propagace výletů, proto na výletech nebyla velká účast. Cílem praktické části však bylo výlety realizovat a vyzkoušet, zda je možné je využít v praxi. Malý počet žáků se někdy stal výhodou, ale někdy muselo dojít k rychlé úpravě programu. Cíle výletů však ovlivněny nebyly.

Nejdůležitější poznatky: pokud plánuji výlet mimo standardní vyučovací dobu, je třeba s rodiči detailně rozebrat svůj záměr, aby byla šance na větší účast. Pokud očekávám odborný výklad v muzeu, respektive jakýkoli jiný odborný výklad, je třeba se předem dobře domluvit s jednotlivými pracovníky. Při další realizaci všech výletů bych se více zaměřila na kontrolu pravidel, jinak byly aktivity adekvátní k věku žáků. Dále bych se zamyslela nad podstatou pokladu a připravila pro žáky kromě badatelského diplomu další předmět, například prstýnek z pouti či symbolickou korunu jako „skutečný“ poklad.

Literatura

COUFALOVÁ, Jana (2006). *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy*. Praha: Fortuna. ISBN 80-7168-958-0.

GRÉC, Adolf (2000). *List Jiřího z Poděbrad a List Petra Kuronského rtyňskému rychtáři*. Rtyně v Podkrkonoší: Městský úřad ve Rtyni v P.

GRÉC, Adolf (2003). *Zvony, zvonice a kostely ve Rtyni v Podkrkonoší*. Rtyně v Podkrkonoší: Městský úřad ve Rtyni v P.

HEJNA, Josef (1948). *Vývoj hornictví na Svatoňovicku*. Rtyně v Podkrkonoší: Josef Hejna.

Historie města (2016) [online]. *Rtyně v Podkrkonoší oficiální web města* [cit. 2016-02-04]. Dostupné z: <http://www.rtyne.cz/historie-mesta/d-66307/p1=6207>

HOFMAN, Jan a kol. (2014). *Koletova Hornická hudba Rtyně v Podkrkonoší*. Rtyně v Podkrkonoší: Městský úřad ve Rtyni v P.

Hrad Vízmburk (2017) [online]. *Google.com – obrázky* [cit. 2017-08-16]. Dostupné z:

https://www.google.cz/search?q=hrad+v%C3%ADzmburk&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwja6KH3mtvVAhWBAJoKHYA8DxAQ_AUICigB&biw=1366&bih=659#imgrc=4e-iY82S9Wt6dM:

Hrad Vízmburk (2017) [online]. *Vízmburk* [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.vizmburk.cz/hrad.php>

JIRÁSEK, Václav (1998). *Naučné stezky po hornických památkách Jestřebích hor*. Rtyně v P.: Městský úřad ve Rtyni v P.

JIRÁSEK, Václav (2000). *Bremsty Jestřebích hor*. Rtyně v P.: Městský úřad ve Rtyni v P.

JIRÁSEK, Václav (2000). *Větrní pece a důlní kotelny Jestřebích hor*. Rtyně v P.: Městský úřad ve Rtyni v P.

JIROVSKÁ, Martina (2002). *Pomístní jména v katastru Rtyně v Podkrkonoší* [diplomová práce]. Hradec Králové: Městský úřad ve Rtyni v P.

KARNETOVÁ, Helena (2015). *Hudební nástroje v souvislostech*. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7435-619-3.

KAŠPAROVÁ, Eva (2003). *Kulturně historické památky Rтынě v Podkrkonoší a okolí* [diplomová práce]. Hradec Králové: PdF UHK.

KEJKLÍČKOVÁ, Iva (2016). *Statistika obyvatel. Nezávislí zpravodaj Rтынě v Podkrkonoší*. Rтынě v Podkrkonoší: Městský úřad ve Rтынi v P.

Koletova hornická hudba (2017) [online]. *Koletova hornická hudba Rтынě v Podkrkonoší* [cit. 2017-02-19]. Dostupné z: <http://www.koletovka.cz/>

Koletova Rтынě (2017) [online]. *Koletova hornická hudba Rтынě v Podkrkonoší* [cit. 2017-08-16]. Dostupné z: <http://www.koletovka.cz/>

KOŠEK, Jan, PROUZA, Vladimír a kol. (2008). *Rтынě v proměnách staletí 1358 – 2008*. Rтынě v Podkrkonoší: Město Rтынě v Podkrkonoší.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana (2009). *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Copyright. ISBN 978-80-210-4142-4.

MACOUN, Jiří (2005). *Československé pevnosti*. Brno: Books. ISBN 80-251-0601-2.

MACH, Jan (2007). *Vizmburk*. Velké Poříčí: Městský úřad ve Rтынi v P.

MAŇÁK, Josef a ŠVEC, Vlastimil (2003). *Výukové metody*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-039-5.

MENCLOVÁ, Dobroslava (1972). *České hrady*. Praha: Odeon.

METELKA, Jaroslav a BOUZA, Erik (1975). *Povstání poddanského lidu 1775 v severovýchodních Čechách*. Hradec Králové: Kruh.

Muzeum Rтынě v Podkrkonoší (2017) [online]. *Asociace muzeí a galerií ČR* [cit. 2017-02-18]. Dostupné z: <http://www.cz-museums.cz/adresar/kralovehradecky-kraj/trutnov/rtyne-v-podkrkonosi/mestske-muzeum/>

Obrázková dokumentace (2017) [online]. *Pixabay.com* [cit. 2017-8-15]. Dostupné z: https://pixabay.com/cs/photos/?hp=&image_type=&cat=&min_width=&min_height=&q=&order=popular

Project based leasing (2017) [online]. *Project based leasing – bie.org* [cit. 2017-10-22]. Dostupné z: <https://www.bie.org/>

RAZÍM, Vladislav (2012). *Vizmburk – raně gotický hrad a jeho proměny*. Havlíčkův Brod. ISBN 978-80-86516-47-9.

Slepá mapa ČR (2017) [online]. *Google.com – obrázky* [cit. 2017-08-21]. Dostupné z:

[https://www.google.cz/search?biw=1366&bih=659&tbm=isch&q=slep%C3%A1+m+apa+%C4%8Dr&sa=X&ved=0ahUKEwiO1-](https://www.google.cz/search?biw=1366&bih=659&tbm=isch&q=slep%C3%A1+m+apa+%C4%8Dr&sa=X&ved=0ahUKEwiO1-De_ufVAhUFPxoKHUOHBYIQhyYIJg#imgrc=mfm12WE-4QqtFM:)

[De_ufVAhUFPxoKHUOHBYIQhyYIJg#imgrc=mfm12WE-4QqtFM:](https://www.google.cz/search?biw=1366&bih=659&tbm=isch&q=slep%C3%A1+m+apa+%C4%8Dr&sa=X&ved=0ahUKEwiO1-De_ufVAhUFPxoKHUOHBYIQhyYIJg#imgrc=mfm12WE-4QqtFM:)

Srub T-S 26 (2016) [online]. *Bunkr T-S 26 a muzeum* [cit. 2016-03-11]. Dostupné z: <http://www.t-s26.cz/historie/>

Srub T-S 26 (2017) [online]. *Bunkr T –S 26 a muzeum* [cit. 2017-10-22]. Dostupné z: <http://www.t-s26.cz/fotogalerie/ts26/>

TROJAN, Emil (1994). *Betonová hranice*. Ústí nad Orlicí: Oftis s.r.o. ISBN 80-901707-0-6.

TROJAN, Emil (2002). *Betonová hranice III*. Ústí nad Orlicí: Oftis s.r.o. ISBN 80-86042-58-8.

TROJAN, Emil (2005). *Betonová hranice IV*. Ústí nad Orlicí: Oftis s.r.o. ISBN 80-86845-24-9.

Varhany (2017) [online]. *Google.com – obrázky* [cit. 2017-08-14]. Dostupné z: https://www.google.cz/search?q=varhany&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjS3rfehtbVAhVETxQKHUO7D5MQ_AUICigB&biw=1366&bih=659

VETEŠKA, Jaroslav (2004). *Úpicko – tenkrát a dnes*. Praha: Ostrov. ISBN 80-86289-34-6.

VETEŠKA, Jaroslav (2006). *Tváře jestřábích hor*. Praha: Ostrov. ISBN 80-86289-49-4.

Vojenská přísaha (2017) [online]. *Armáda České Republiky* [cit. 2017-08-21]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/kariera/prisaha/vojenska-prisaha-vojaku-ozbrojenych-sil-ceske-republiky-platna-od-1--cervence-2016-124852/>

Vojenské hodnosti (2017) [online]. *Google.com – obrázky* [cit. 2017-08-21].
Dostupné z:
https://www.google.cz/search?q=vojensk%C3%A9+hodnosti&tbm=isch&tbs=ring:CXSdUJGCgSBkIjgoSV_1tsT_13sFYXp2ky5iUZuP2UQNPIxI9BuzDKcIuHzvqqE6Q1Lwf9tdOHwb3bUmuWBwlnm4L5FyoSCShJX-2xP_1ewEQZECscqthxfKhIJVhenaTLmJRkR3Rq1f_1hTBbcqEgm4_1ZRA08jEjxEuirEufamR1ioSCUG7MMpwi4foERcrvp-V8J4cKhIJ-qoTpDUvB_10Rfb2XpuW1T8gqEgm104fBvdtSaxG9yUEe8zrQWioSCZYHCWefgkXEZ7LoImSchep&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwjzqJqB1ufVAhUBLhoKHSppDvsQ9C8IHA&biw=1366&bih=659&dpr=1#imgcr=rSeUIO_m2BAPRM

Vojenské opevnění (2017) [online]. *Google.com – obrázky* [cit. 2017-08-21].
Dostupné z:
https://www.google.cz/search?biw=1366&bih=659&tbm=isch&sa=1&q=mapa+vojensk%C3%A9+opevn%C4%9Bn%C3%AD+%C4%8Dr&oq=mapa+vojensk%C3%A9+opevn%C4%9Bn%C3%AD+%C4%8Dr&gs_l=psy-ab.3...121789.124284.0.125029.11.11.0.0.0.206.991.4j4j1.9.0...0...1.1.64.psy-ab..2.1.205...0i30k1.uYX9Kq2kUKQ#imgcr=6xrl6Fr59BuhEM

VORLICKÝ, Antonín (2004). *Antonín Nývlt – Rychetský*. Rtně v Podkrkonoší: Městské muzeum Rtně v P.

VORLICKÝ, Antonín a kol.(2001). *Rtyňská vlastivěda*. Rtně v Podkrkonoší: Město Rtně v Podkrkonoší.

Znak a vlajka města (2017) [online]. *Google.com – obrázky* [cit. 2017-08-16].
Dostupné z:
https://www.google.cz/search?q=znak+rtn%C4%9B+v+podkrkono%C5%A1%C3%AD&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwizj9_BltvVAhXFKJoKHUG6AKoQ_AUICigB&biw=1366&bih=659#imgcr=8onH1U_4XxgkvM

ZORMANOVÁ, Lucie (2012). *Výukové metody v pedagogice*. Praha: Grada Publishing, a.s. ISBN 978-80-247-4100-0.

Zvonice Rtně v P. (2016) [online]. *Římskokatolické farnost Rtně v P.* [cit. 2016-03-09]. Dostupné z: <http://www.farnostrtyne.cz/farni-kostel/zvonice>

Seznam příloh

Příloha 1: Kartičky s názvy muzeí

Příloha 2: Pracovní list – Městské muzeum + píseň zpívaná v dolech – pro učitele

Příloha 3: Pracovní list – Městské muzeum + píseň zpívaná v dolech

Příloha 4: Vánoční koleda

Příloha 5: Co si pamatuješ o varhanách – pro učitele

Příloha 6: Co si pamatuješ o varhanách

Příloha 7: Šifra 1 – křížovka – pro učitele

Příloha 8: Šifra 1 – křížovka

Příloha 9: Šifra 2 – verš – pro učitele

Příloha 10: Šifra 2 – verš

Příloha 11: Šifra 3 – Dva tábory – pro učitele

Příloha 12: Šifra 3 – Dva tábory – první skupina

Příloha 13: Šifra 3 – Dva tábory – druhá skupina

Příloha 14: Šifra 4 – Kde to je? – pro učitele

Příloha 15: Šifra 4 – Kde to je?

Příloha 16: Šifra 5 – Puzzle – pro učitele

Příloha 17: Šifra 5 – Puzzle

Příloha 18: Diplom pro badatele

Příloha 19: Pověst

Příloha 20: Kartičky – vojenské hodnosti – pro učitele

Příloha 21: Kartičky – vojenské hodnosti

Příloha 22: Vojenská přísaha – pro učitele

Příloha 23: Vojenská přísaha

Příloha 24: Mapa ČR – pro učitele

Příloha 25: Mapa ČR

Příloha 26: Dopis pro rodiče – první výlet

Příloha 27: Dopis pro rodiče – druhý výlet

Příloha 28: Dopis pro rodiče – třetí výlet

Příloha 1: Kartičky s názvy muzeí

Městské muzeum Rtyně v P.	Městské muzeum Rtyně v P.	Městské muzeum Rtyně v P.
Městské muzeum Rtyně v P.	Městské muzeum Rtyně v P.	Městské muzeum Rtyně v P.
Městské muzeum a galerie J. W. Mezerové Úpice	Městské muzeum a galerie J. W. Mezerové Úpice	Městské muzeum a galerie J. W. Mezerové Úpice
Městské muzeum a galerie J. W. Mezerové Úpice	Městské muzeum a galerie J. W. Mezerové Úpice	Městské muzeum a galerie J. W. Mezerové Úpice
Muzeum zemědělství a lidové kultury, Radeč u Úpice	Muzeum zemědělství a lidové kultury, Radeč u Úpice	Muzeum zemědělství a lidové kultury, Radeč u Úpice
Muzeum zemědělství a lidové kultury, Radeč u Úpice	Muzeum zemědělství a lidové kultury, Radeč u Úpice	Muzeum zemědělství a lidové kultury, Radeč u Úpice
Muzeum bratří Čapků Malé Svatoňovice	Muzeum bratří Čapků Malé Svatoňovice	Muzeum bratří Čapků Malé Svatoňovice
Muzeum bratří Čapků Malé Svatoňovic	Muzeum bratří Čapků Malé Svatoňovice	Muzeum bratří Čapků Malé Svatoňovice

Příloha 2: Pracovní list – Městské muzeum + Píseň zpívaná v dolech – pro učitele

? Jméno jednoho z hlavních zakladatelů
místního muzea? Antonín Vorlický.....

Počet stálých expozic?3.....

Z kterého století se dochovaly nástroje a oblečení zdejších
obyvatel?18.-19. stol.

Co je to:

Obr. 21 – Socha Rebela – zdroj vlastní

...Socha – Rebela – Antonín Nývlt – Rychetský – selské povstání 1775...

1

Havířky se mají dobře,
těm to Bergrát řídil moudře,
postaral se o ně všecky,
postavil jim krámek hezký.

4

Vždyť ví, že tam vše obdrží,
rozličného druhu zboží,
cuk, kávu, chléb, mouku,
nejradši si berou nolku.

5

Z té se všecko dobře daří,
těž i peče, také váží,
zvláště si z ní chválej buchty,
že jsou velmi dobré chuti.

?.....

.....

.....

.....

.....

Příloha 3: Pracovní list – Městské muzeum + Píseň zpívaná v dolech

? Jméno jednoho z hlavních zakladatelů
místního muzea?

Počet stálých expozic?

Z kterého století se dochovaly nástroje a oblečení zdejších
obyvatel?

Co je to:

.....

1

Havířky se mají dobře,
těm to Bergrát řídil moudře,
postaral se o ně všechny,
postavil jim krámk hezký.

4

Vždyť ví, že tam vše obdrží,
rozličného druhu zboží,
cuk, kávu, chléb, mouku,
nejradši si berou nolku.

5

Z té se všechno dobře daří,
těž i peče, také váží,
zvláště si z ní chválejí buchtu,
že jsou velmi dobré chuti.

Obr. 22 – Socha – zdroj vlastní

?

.....

.....

.....

.....

.....

Příloha 4: Vánoční koleda

117. NARODIL SE KRISTUS PÁN (I)

Vznešeně

D (A D) E7 A D A E7 A E7 A

1. Na - ro - dil se Kris-tus Pán, ve - sel - me se,

D A D A D G A7 D D (A

z rů-že kví-tek vy - kvet nám, ra - duj-me se. Z ži-vo-

A D D (A D G) A D D7 G D A D (Emi D A7)

té - ho, z ro-du krá-lov - ské - ho nám, nám na - ro - dil se.

2. Jenž prorokován jest, veselme se,
ten na svět poslán jest, radujme se. Z
života...

3. Člověčenství naše, veselme se,
ráčil vzíti na se, radujme se. Z
života...

4. Goliáš obloupen, veselme se,
člověk jest vykoupen, radujme se. Z
života...

5. Boží Syn se vtělil, veselme se,
aby hříšné spasil, radujme se. Z
života...

6. Z nebe na zem sestoupil, veselme
se,

aby nás vykoupil, radujme se. Z
života...

7. Chudý s námi bydlel, veselme se,
zimou, bídu trpěl, radujme se. Z
života...

8. Ponížení přijal, veselme se,
by nám nebe získal, radujme se. Z
života...

9. Pánem jsa všech pánů, veselme se,
snášel pro nás hanu, radujme se. Z
života...

10. Syn jsa Boha Otce, veselme se,
dán jest zemské Matce, radujme se. Z
života...

Příloha 5: Co si pamatuješ o varhanách? – pro učitele

- Jaký zvuk vytváří varhany?
- Pro jaké budovy jsou varhany typické?
- Popiš na obrázku, kde jsou píšťaly.
- Popiš na obrázku, kde sedí varhaník a kdo to je?
- Zakresli, jakým směrem proudí v píšťalách vzduch a kde se tam bere?

Obr. 23 Varhany

Odpovědi:

- Vytváří tón.
- Typickým místem jsou kostely.
- Dlouhé stříbrné píšťaly.
- Za klávesami a hraje na ně, určuje tón, které znějí (otevřená odpověď).
- Vzduch proudí píšťalou dolů a vhájí se do píšťal obvykle měchem.

Příloha 6: Co si pamatuješ o varhanách?

- Jaký zvuk vytváří varhany?
- Pro jaké budovy jsou varhany typické?
- Popiš na obrázku, kde jsou píšťaly.
- Popiš na obrázku, kde sedí varhaník a kdo to je?
- Zakresli, jakým směrem proudí v píšťalách vzduch a kde se tam bere?

Obr. 24 Varhany

.....

.....

.....

.....

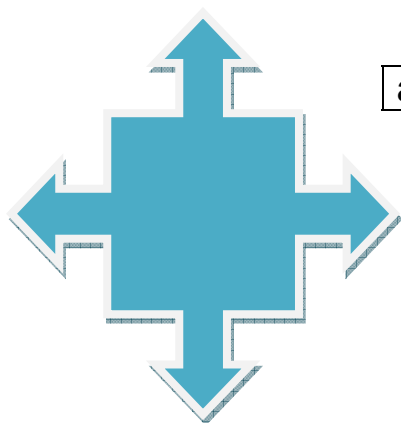
.....

.....

.....

.....

Příloha 7: Šifra 1 – křížovka – pro učitele

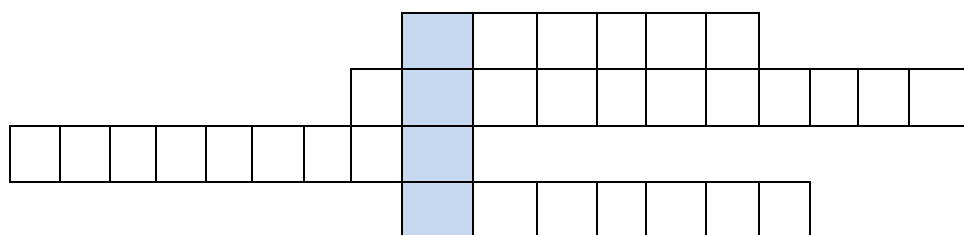
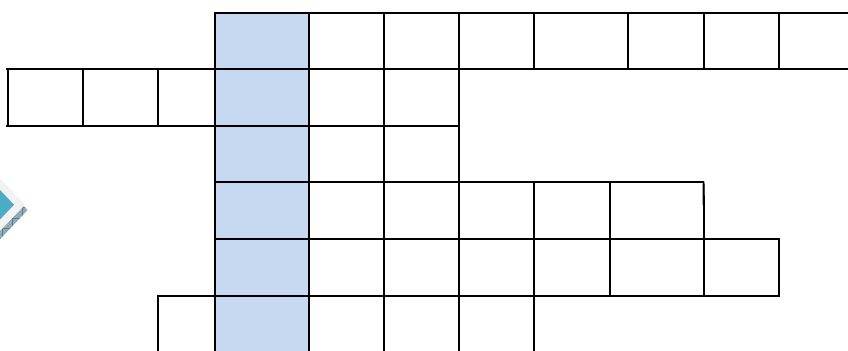
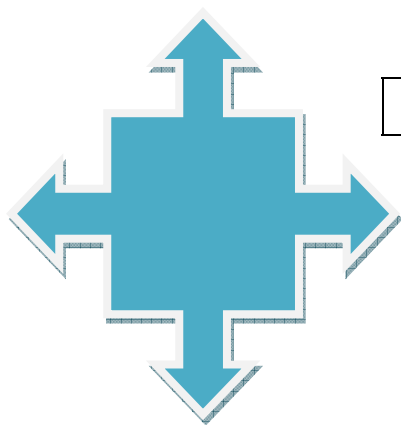
			Z	á	k	l	a	d	N	Í
a	D	r	E	s	a					
			L	e	s					
			E	v	r	o	p	y		
			N	á	m	ě	s	t	í	
N			Ý	v	l	t				

						K	o	s	t	e	l				
				k		Ř	e	s	t'	a	n	s	t	v	Í
h	o	r	n	i	c	T	v								
						Ž	a	l	t	m	a	n			

- 1) Jak se nazývá tato škola? (základní)
- 2) Co vysvětluje označení: Školní 662? (adresa/u)
- 3) Je rozsáhlý a může obsahovat jehličnaté i listnaté stromy?
(les)
- 4) ČR leží v tzv. srdci ? (Evropa/y)
- 5) Je to místo, kde jsou kolem budovy, uprostřed skoro pramen
kouká se na kmen vysokého stromu? (náměstí)
- 6) Sklání se nad městem, socha jak hrom. Památník jméno má
Rebel, jméno dotyčného bys také věděl? (Antonín Nývl)
- 7) Na kopci najdeme sv. Jana Křtitele? (kostel)
- 8) Jaká víra se na tomto místě nachází? (křesťanství)
- 9) Muzeum má několik expozic, jedna z nich se zabývá?
(hornictví)
- 10) Nejvyšší vrchol Jestřebích hor? (Žaltman)

Tajenka: Zelený kříž – cesta vede? lékárna (žáci mají vydedukovat, že zelený kříž se nachází na místní lékárně, tudíž další šifra se bude nacházet v těchto místech)

Příloha 8: Šifra 1 – křížovka

- 1) Jak se nazývá tato škola?
- 2) Co vysvětluje označení: Školní 662?
- 3) Je rozsáhlý a může obsahovat jehličnaté i listnaté stromy?
- 4) ČR leží v tzv. srdci ?
- 5) Je to místo, kde jsou kolem budovy, uprostřed skoro pramen kouká se na kmen vysokého stromu?
- 6) Sklání se nad městem, socha jak hrom. Památník jméno má Rebel, jméno dotyčného bys také věděl?
- 7) Na kopci najdeme sv. Jana Křtitele?
- 8) Jaká víra se na tomto místě nachází?
- 9) Muzeum má několik expozic, jedna z nich se zabývá?
- 10) Nejvyšší vrchol Jestřebích hor?

Tajenka: - cesta vede?.....

Příloha 9: Šifra 2 – Verš – pro učitele

Vodní oko = ...rybník.....

Boudy budky =chatky - Junák.....

Jde se směrŽabárna.....

Příloha 10: Šifra 2 – Verš

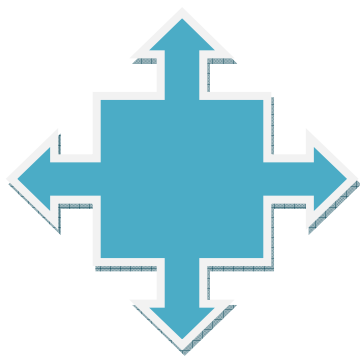

Vodní oko =

Boudy budky =

Jde se směr

Příloha 11: Šifra 3 – Dva tábory – pro učitele

Dojdi na křižovatku

běž rovně, kopce se neboj

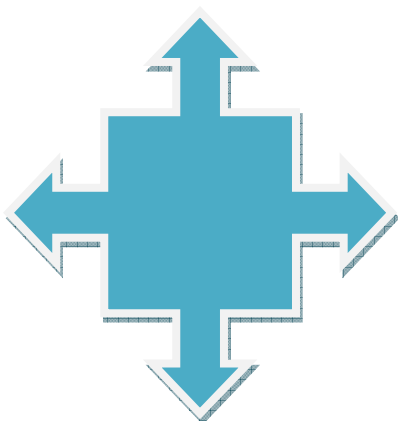
u velkého stromu počkej a

rozhlédni se kolem

3K	-3	+	3K	2R	9O	2H	6M	47	2R
D	O	J	D	I	N	A	K	Ř	I
6S	-3	T8	2H	Y4	6M	2Z	8F	G5	6S
Ž	O	V	A	T	K	U	B	Ě	Ž
Ů	-3	T8	9O	G5	X	6M	-3	5D	7X
R	O	V	N	Ě	,	K	O	P	C
=	L6	=	9O	=	8F	-3	+	2Z	T8
E	S	E	N	E	B	O	J	U	V
=	.4	6M	=	J4	-3	L6	Y4	Ů	-3
E	L	K	E	H	O	S	T	R	O
1F	2Z	5D	-3	AA	6M	=	+	2H	Ů
M	U	P	O	Č	K	E	J	A	R
-3	N1	J4	.4	=	3K	9O	2R	L6	=
O	Z	H	L	E	D	N	I	S	E
6M	-3	.4	=	1F	00	00	00	00	00
K	O	L	E	M	-	-	-	-	-

Tajenka: Velký strom na kopci u rozcestí

Příloha 12: Šifra 3 – Dva tábory – první skupina

Pokyny:

- Ve skupině se domluvte, jak budete bez mluvení protější skupině ukazovat rozšifrovaná písmena
- Kdo promluví, jde na trestnou lavici

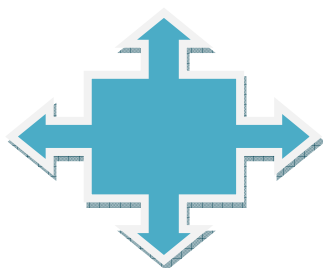
A	B	C	Č	D	E	Ě	F	G	H	CH	I	J
2H	8F	7X	AA	3K	=	G5	XC	88	J4	**	2R	+

K	L	M	N	O	P	Q	R	Ř	S	Š	T	U
6M	.4	1F	9O	-3	5D	//	Ů	47	L6	7J	Y4	2Z

V	W	X	Y	Z	Ž	,	-
T8	Q6	*-	5C	N1	6S	X	00

Příloha 13: Šifra 3 – Dva tábory – druhá skupina

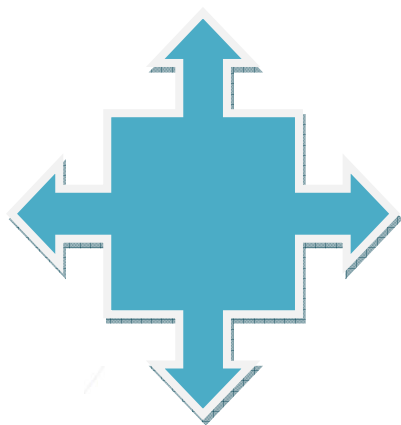
Pokyny:

- Ve skupině se domluvte, jak budete bez mluvení protější skupině ukazovat zašifrované písmena
- Kdo promluví, jde na trestnou lavici

3K	-3	+	3K	2R	9O	2H	6M	47	2R
6S	-3	T8	2H	Y4	6M	2Z	8F	G5	6S
Ů	-3	T8	9O	G5	X	6M	-3	5D	7X
=	L6	=	9O	=	8F	-3	+	2Z	T8
=	.4	6M	=	J4	-3	L6	Y4	Ů	-3
1F	2Z	5D	-3	AA	6M	=	+	2H	Ů
-3	N1	J4	.4	=	3K	9O	2R	L6	=
6M	-3	.4	=	1F	00	00	00	00	00

Tajenka:.....

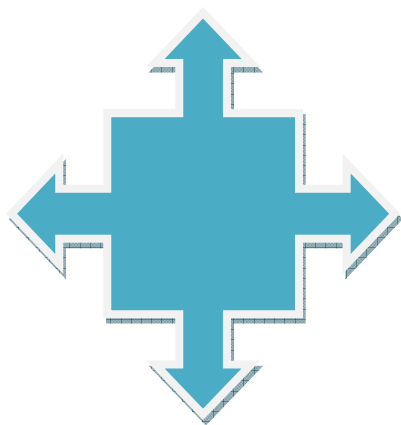
Příloha 14: Šifra 4 – Kde to je? – pro učitele

Obr. 25 – Dům na rozcestí – zdroj vlastní

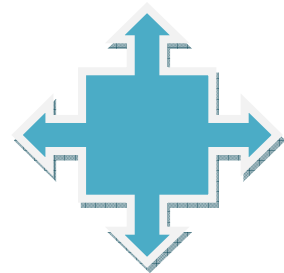
Kam se jde?.....Rozcestí směrem k Vízmburku.....

Příloha 15: Šifra 4 – Kde je to?

Obr. 26 – Dům na rozcestí – zdroj vlastní

Kam se jde?.....

Příloha 16: Šifra 5 – Puzzle –

Celý Text:

My, Jiří z Kunštátu, pán poděbradský, toho času správce a hofmistr Království českého, dáváme tímto listem na vědomí všem lidem nynějším i potomkům, jak před nás předstoupil Jan Vanina, rychtář ze vsi Rтынě, našeho majetku a panství vizmburského, a seznámil nás s tím, jak ta rychta ve Rтынi byla zřízena od starodávna a obdařena svobodami a právy pánů z Vizmburka, že však listiny, které o tom byly vyhotoveny, byly ztraceny. I žádal nás, abychom ráčili svým listem zajistit a potvrdit pro potomstvo pevnost svobod a výsad, které by měly k té rychtě náležet.

Proto my, dědičná vrchnost toho vizmburkého panství, po uvážení jeho prosby a žádosti a také toho, kterak ty listy byly ztraceny, jak nám upřímně oznámil, protože ho nechceme v té prosbě a žádosti oslyšet – darovali jsme a tímto listem milostivě darujeme výše jmenovanému rychtáři, jeho dědicům a potomkům, kteří by tu dříve uvedenou rychtu ve Rтынi vlastnili, taková práva, jak se zde píše, neboť chceme, aby ty naše dary, v tomto listu níže popsané trvaly věčně, aby byly námi, našimi dědici i potomky dodržovány a zachovány shora psanému rychtáři, jeho dědicům i potomkům, aniž něco přidáno nebo ubráno, ať už se ty ztracené listiny naleznou nebo ne:

Především jsme dali jemu i jeho potomstvu k té rychtě půldruhého lánu pole k svobodnému statku beze všech poplatků, aby jej vlastnil týž rychtář i jeho potomstvo. Tentýž rychtář a jeho potomci mají také v téže vsi obdržet za každý kus dobytka kromě letošního po jednom penízi záložního. Rovněž má bráti čtyři peníze stavného, pět grošů jemného a jeden haléř pomocného a jeden peníz odevzdaného. Také kdyby se konal velký soud, tedy každý, kdo v té vsi přebývá, má dáti témuž rychtáři jeden haléř, a rychtář má dát po soudu našemu purkrabímu z Náchoda nebo tomu, koho by za sebe poslal, a konšelům náležitou svačinu.

Také nemá rychtář té vsi soudit, ledaže by byl někdo od nás na soudě. Dále pak kdyby se někteří lidé zle pohádali, může rychtář ty lidi smířit, avšak nejdříve má ty spory předložit našemu úředníkovi v Náchodě, ale kdyby si to poddaní přáli, může ty lidi s vědomím již zmíněného našeho úředníka a s jeho souhlasem smířit. Také za provinění odsouzená konšely má dostat rychtář téže vsi vždy třetí haléř. Rovněž ten, komu by rychtář odebral v rozepři nějakou zbraň má ji od něho vykoupit v groších.

Dále rychtář téže vsi má si vařit doma pivo třikrát za rok podle libosti, bez zábrany a překážek. Téže na den svatého Jana Křtitele a na posvícení může si pivo dovézt odkud mu je libo, též bez překážky. Tentýž rychtář také kromě trojího vaření piva doma a dvojího dovezení během roku, odkud by mu bylo libo, tj. na svatého Jana a na posvícení, nemá odjinud odebírat pivo než v Úpici a konšelům téže vsi i (všem) jiným má dát poctivou úpickou míru.

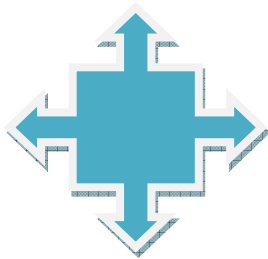
Rychtář má také chovat obecního býka, z jeho krmiva nemá sypat pro sebe, a kdyby ten býk někomu vešel do obilí a způsobil škodu, má jej bez ublížení vyhnat, jako by byl jeho vlastní. Také kance a berana má chovat, a kdyby je choval pro obecní potřebu, nemá si sypat z krmení určeného pro ně.

Rychtář také nemá být nikým na panství souzen, nýbrž má stanout před námi, svým pánem, nebo naším úředníkem v Náchodě – a tomu, kdy by ho z něčeho obvinil, se náležitě ospravedlnit.

Svolujeme také, aby shora psaný rychtář mohl a jeho dědici i nástupci mohli tu svrchu psanou rychtu ve Rtyni prodat, zastavit nebo směnit podle stejného práva, jak se vaše uvádí, bez zábrany naší, našich dědiců i nástupců, a to člověku, jenž by nám vyhovoval. Na upevnění a pro lepší jistotu toho všeho co se v tomto listu íše přikázali jsme vědomě přivěsit naši vlastní pečeť k tomuto listu, jenž byl dán a psán roku tisícího čtyřstého padesátého šestého po narození Syna božího, ve čtvrtek na svatého Martina.

Jiří král český svou rukou

Šifra 5 – Puzzle

Složte ve skupinách puzzle, když budete mít jednotlivá puzzle složená, seřaďte text tak, aby dával smysl

Příloha 17: Šifra 5 – Puzzle

My, Jiří z Kunštátu, pán poděbradský, toho času správce a hofmistr Království českého, dáváme tímto listem na vědomí všem lidem nynějším i potomkům, jak před nás předstoupil Jan Vanína, rychtář ze vsí Rtyně, našeho majetku a panství vízmburského, a seznámil nás s tím, jak ta rychta ve Rtyni byla zřízena od starodávna a obdařena svobodami a právy pána z Vízmburka, že však listiny, které o tom byly vyhotoveny, byly ztraceny. I žádal nás, abychom ráčili svým listem zajistit a potvrdit pro potomstvo pevnost svobod a výsad, které by měly k té rychtě náležet.

Proto my, dědičná vrchnost toho vízmburského panství, po uvážení jeho prosby a žádosti a také toho, kterak ty listy byly ztraceny, jak nám upřímně oznámil, protože ho nechceme v té prosbě a žádosti oslyšet - darovali jsme a tímto listem milostivě darujeme výše jmenovanému rychtáři, jeho dědicům a potomkům, kteří by tu dříve uvedenou rychtu ve Rtyni vlastnili, taková práva, jak se zde píše, neboť chceme, aby ty naše dary, v tomto listu níže

popsané trvaly věčně, aby byly námí, našímí dědící i potomky dodržovány a zachovány shora psanému rychtáři, jeho dědicům i potomkům, aniž něco přidáno nebo ubráno, ať už se ty ztracené listiny naleznou nebo ne:

Především jsme dali jemu i jeho potomstvu k té rychtě půldruhého lánu pole k svobodnému statku beze všech poplatků, aby je vlastníl týž rychtář i jeho potomstvo. Tentýž rychtář a jeho potomci mají také v téže vsi obdržet za každý kus dobytka kromě letošního po jednom penízi záložného. Rovněž má brát čtyři peníze stavného, pět groši jemného a jeden haléř pomocného a jeden peníz odevzdaného. Také kdyby se konal velký soud, tedy každý, kdo v té vsi přebývá, má dát témuž rychtáři jeden haléř, a rychtář má dát po soudu našemu purkrabímu z Náchoda nebo tomu, koho by za sebe poslal, a konšelům náležitou svačinu.

Také nemá rychtář té vsi soudit, ledaže by byl někdo od nás na soudě. Dále pak kdyby se někteří lidé zle pohádali, může rychtář ty lidi smířit, avšak nejdříve má ty spory předložit našemu úředníkovi v Náchodě, ale kdyby si to poddaní přáli, může ty

lídí s vědomím již zmíněného našeho úředníka a s jeho souhlasem smířit. Také za provinění odsouzená konšely má dostat rychtář téže vsí vždy třetí halěř. Rovněž ten, komu by rychtář odebral v rozepří nějakou zbraň má jí od něho vykoupit v groších.

Dále rychtář téže vsí má si vařit doma pivo třikrát za rok podle libosti, bez zábrany a překážek. Téže na den svatého Jana Křtitele a na posvícení může si pivo dovézt odkud mu je líbo, též bez překážky. Tentýž rychtář také kromě trojího vaření piva doma a dvojího dovezení během roku, odkud by mu bylo líbo, tj. na svatého Jana a na posvícení, nemá odjinud odebírat pivo než v Úpíci a konšelům téže vsí i (všem) jiným má dát poctivou úpickou míru.

Rychtář má také chovat obecního býka, z jeho krmiva nemá sypat pro sebe, a kdyby ten býk někomu vešel do obilí a způsobil škodu, má jej bez ublížení vyhnat, jako by byl jeho vlastní. Také kance a berana má chovat, a kdyby je choval pro obecní potřebu, nemá si sypat z krmení určeného pro ně.

Rychtář také nemá být nikým na panství souzen, nýbrž má stanout před námi, svým pánem, nebo naším úředníkem v Náchodě - a tomu, kdy by ho z něčeho obvinil, se náležitě ospravedlnit.

Svolujeme také, aby shora psaný rychtář mohl a jeho dědicí i nástupci mohli tu svrchu psanou rychtu ve Rtyni prodat, zastavit nebo směnit podle stejného práva, jak se vaše uvádí, bez zábrany naší, našich dědicí i nástupců, a to člověku, jenž by nám vyhovoval. Na upevnění a pro lepší jistotu toho všeho co se v tomto listu píše přikázali jsme vědomě přivěsit naši vlastní pečeť k tomuto listu, jenž byl dán a psán roku tisícího čtyřstého padesátého šestého po narození Syna božího, ve čtvrtek na svatého Martina.

Jiří král český svou rukou

DIPLOM

Badatelský tým

HRAD

VÍZMBURK

Příloha 19: Pověst

Pověst o zavraždění zakladatele hradu Vízmburku pana Tasa roku 1300

Když byl Tas z Vízmburku královským podkomořím a oplýval mocí a bohatstvím, zmocnil se násilím statku svého souseda, chudého zemana, jménem Vlka. Chud'as ten připraven byl o všechnu majetek svůj, domáhal se všemožně, aby statek mu byl zase vrácen, ale všechna jeho námaha byla marná. Posléze stěžoval si zeman Jan Vlk přímo u krále Václava II. na křivdu, která se mu stala, ale ani tu nedosáhl nápravy. Roztrpčen svými neúspěchy, rozhodl se ke kruté pomstě, kterou také provedl.

Jednou, bylo to v roce 1300, odjel král Václav II. do kostela sv. Klimenta. Tas z Vízmburku ho s komonstvem doprovázel. Před kostelem se sešlo mnoho lidu, aby viděli krále. V davu byl také zeman Vlk, který chtěl ve vhodném okamžiku pomstu provést.

Po pobožnosti vyšel král Václav II. z chrámu. Královský podkomoří Tas šel hned za králem. Pak následovala ostatní královská družina. Král i ostatní šlechtici sedali na koně, aby odjeli. Také Tas z Vízmburku se chystal sednout na koně. Když vložil nohu do třmene a chtěl na koně vyskočit, vyřítil se náhle u davu zeman Vlk. Popadl Tasa za hrdlo, povalil jej a v rozzuření vrazil mu dýku do srdce. V nastalém zmatku vrah zmizel a tím se zachránil. Tak smutně skončil zakladatel hradu Vízmburku. Majetníkem vízmburského zboží se stal jeho sny Jaroš z Vízmburku.

Příloha 20: Kartičky – vojenské hodnosti – pro učitele

			vojín
			svobodník
			desátník
			četař
			rotný
			rotmistr
			nadrotmistr
			štábní rotmistr
			podpraporčík
			praporčík
			nadpraporčík
			štábní praporčík

Obr. 27 – Vojenské hodnosti

Příloha 21: Kartičky – vojenské hodnosti

			vojín
			svobodník
			desátník
			četař
			rotný
			rotmistr
			nadrotmistr
			štábní rotmistr
			podpraporčik
			praporčik
			nadpraporčik
			štábní praporčik

Obr. 28 – Vojenské hodnosti

Já, voják, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice.

Budu vojákem statečným a ukázněným, budu plnit úkoly ozbrojených sil a budu dodržovat právní a vojenské předpisy.

Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně, připravovat se k obraně České republiky a budu ji bránit proti vnějšímu napadení.

Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život.

Tak přísahám!

Já, voják, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice.

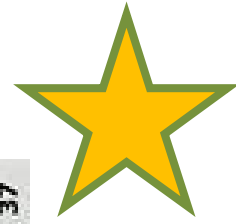
Budu vojákem statečným a ukázněným, budu plnit úkoly ozbrojených sil a budu dodržovat právní a vojenské předpisy.

Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně, připravovat se k obraně České republiky a budu ji bránit proti vnějšímu napadení.

Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život.

Tak přísahám!

Příloha 24: Mapa ČR – pro učitele

Obr. 29 – Vojenské opevnění

Příloha 25: Mapa ČR

Obr. 30 – Mapa ČR

Příloha 26: Dopis pro rodiče – první výlet

Dobrý den,

dokončuji studium Učitelství prvního stupně v Hradci Králové a tématem mé diplomové práce jsou výlety po okolí Rtyně v P. s žáky prvního stupně. Jelikož jsem ve rtyňské škole vykonávala praxi, domluvila jsem se s paní ředitelkou Vondráčkovou, že mohu realizovat praktickou část své diplomové práce se žáky základní školy ve Rtyni. Tímto žádám i Vás o písemný souhlas, že Vaše dítě může výlet se mnou absolvovat.

Jelikož mi pracovní povinnosti nedovolí výlet konat ve všední den, budu jej s dětmi absolvovat v sobotu.

Pro žáky **druhé třídy** jsem si připravila **výlet do Městského muzea ve Rtyni v P. s prohlídkou kostela a Zvonice.**

Kdy: sobota 16. 9.

Kde: sraz před budovou staré školy (u náměstí)

V kolik: sraz v 8.00

Předpokládaná doba návratu: 12.30 opět ke škole

S sebou: pití, svačinu, psací potřeby, sportovní oblečení a pohodlnou obuv

Částka: 10,-

Bude-li se mnou Vaše dítě absolvovat výlet, podepište mu prosím co nejdříve tento souhlas – předá jej spolu s penězi své třídní učitelce.

Děkuji

Tereza Středová

.....
Já souhlasím s tím, aby můj syn / moje dcera
..... absolvovala dne 16. 9. 2017 s Terezou Středovou
výlet do Městského muzea ve Rtyni v Podkrkonoší.

Ve den.....

podpis

Příloha 27: Dopis pro rodiče – druhý výlet

Dobrý den,

dokončuji studium Učitelství prvního stupně v Hradci Králové a tématem mé diplomové práce jsou výlety po okolí Rtyně v P. s žáky prvního stupně. Jelikož jsem ve rtyňské škole vykonávala praxi, domluvila jsem se s paní ředitelkou Vondráčkovou, že mohu realizovat praktickou část své diplomové práce se žáky základní školy ve Rtyni. Tímto žádám i Vás o písemný souhlas, že Vaše dítě může výlet se mnou absolvovat.

Jelikož mi pracovní povinnosti nedovolí výlet konat ve všední den, budu jej s dětmi absolvovat v sobotu.

Pro žáky **třetí třídy** jsem si připravila **výlet na Hrad Vízmburk – KAM SE JDE, JE PRO ŽÁKY PŘÍSNĚ TAJNÉ!!!!!!! Prosím neříkejte jim to. Budou luštit šifry, aby se dozvěděli, kam jdou.**

Kdy: sobota 7. 10.

Kde: sraz před budovou nové školy

V kolik: sraz v 8.00

Předpokládaná doba návratu: 15.00 opět ke škole

Částka: 30,-

S sebou: pití, svačinu, psací potřeby, papír/sešit, sportovní oblečení a pohodlnou obuv

Bude-li se mnou Vaše dítě absolvovat výlet, podepište mu prosím co nejdříve tento souhlas – předá jej spolu s penězi své třídní učitelce.

Děkuji

Tereza Středová

.....
Já souhlasím s tím, aby můj syn / moje dcera
..... absolvovala dne 7. 10. 2017 s Terezou Středovou
TAJNÝ výlet.

Ve den.....

Podpis

Příloha 28: Dopis pro rodiče – třetí výlet

Dobrý den,

dokončuji studium Učitelství prvního stupně v Hradci Králové a tématem mé diplomové práce jsou výlety po okolí Rtyně v P. s žáky prvního stupně. Jelikož jsem ve rtyňské škole vykonávala praxi, domluvila jsem se s paní ředitelkou Vondráčkovou, že mohu realizovat praktickou část své diplomové práce se žáky základní školy ve Rtyni. Tímto žádám i Vás o písemný souhlas, že Vaše dítě může výlet se mnou absolvovat.

Jelikož mi pracovní povinnosti nedovolí výlet konat ve všední den, budu jej s dětmi absolvovat v sobotu.

Pro žáky **páté třídy** jsem si připravila **výlet do Pěchotního srubu T-S 27 – Odolov.**

Kdy: sobota 14. 10.

Kde: sraz před budovou nové školy

V kolik: sraz v 8.00

Předpokládaná doba návratu: 15.00 opět ke škole

Částka: 20,-

S sebou: pití, svačinu, psací potřeby, sportovní oblečení (NE křiklavé barvy !!! – maskáčová, hnědá, černá, zelená – ideální) a pohodlnou obuv

Bude-li se mnou Vaše dítě absolvovat výlet, podepište mu prosím co nejdříve tento souhlas – předá jej spolu s penězi své třídní učitelce.

Děkuji

Tereza Středová

.....
Já souhlasím s tím, aby můj syn / moje dcera
..... absolvovala dne 14. 10. 2017 s Terezou Středovou
výlet do Pěchotního Srubu na Odolově.

Ve den.....

podpis